

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова

О. Г. НАБОКОВА

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до написання й оформлення
контрольних робіт та рефератів
з навчальної дисципліни
«ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА»**

Рекомендовано Методичною радою НУК

ВИДАВНИЦТВО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМ. АДМІРАЛА МАКАРОВА

2025

УДК 340.12(076)

Н14

Автор О. Г. Набокова, викладач кафедри теорії та історії держави і права НУК

Рецензент О. Ю. Дубинський, проф. кафедри морського та господарського права НУК, д-р юрид. наук, проф., Заслужений працівник освіти України

Рекомендовано Методичною радою НУК

Набокова О. Г.

Н14 Методичні рекомендації до написання й оформлення контрольних робіт та рефератів з навчальної дисципліни «Теорія держави та права» / О. Г. Набокова. – Миколаїв : НУК, 2025. – 96 с.

Вміщено методичні рекомендації до написання та оформлення контрольних робіт і рефератів з навчальної дисципліни «Теорія держави та права», які мають необхідні структурні та змістові складові, відповідають основним критеріям якості вищої освіти. Розроблені на високому науково-методичному рівні, відповідають навчальному плану і програмі з даної дисципліни та є доступними у використанні.

Призначено для здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми «Право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право».

УДК 340.12(076)

© О. Г. Набокова, 2025

© Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова, 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. Вибір теми контрольної роботи та реферату.....	10
2. Підготовка до написання контрольної роботи та реферату.....	12
3. Вимоги до оформлення контрольної роботи та реферату.....	14
4. Захист контрольної роботи та реферату.....	21
ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА I семестр	
5. Завдання для контрольної роботи.....	22
6. Теми рефератів.....	41
ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА II семестр	
7. Завдання для контрольної роботи.....	44
8. Теми рефератів.....	60
9. Список рекомендованої літератури.....	64

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Теорія держави та права» є фундаментальною юридичною дисципліною, що посідає важливе місце в системі підготовки майбутніх фахівців-юристів.

Метою цієї дисципліни є надання студентам систематизованого матеріалу у сфері державно-правових явищ. Вивчення цієї навчальної дисципліни передбачає процес усвідомлення студентами комплексу загальних базових знань про державно-правові явища, державно-правову організацію суспільства; отримання уявлень про основні категорії, що відображають особливі властивості держави і права; з'ясування закономірностей становлення та розвитку загально-теоретичної юридичної науки та значення загальнотеоретичних знань для наступної практичної діяльності тощо.

Навчальна дисципліна «Теорія держави та права» викладається студентам I курсу факультету морського права Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова протягом I та II семестрів, що є запорукою глибокого та систематизованого вивчення цієї галузі знань. Цей курс є базовим у системі інших навчальних юридичних дисциплін.

Самостійна та індивідуальна робота – це робота студентів, яка планується та виконується за завданням і за методичного керівництва викладача, але без його безпосередньої участі. Викладач лише організовує пізнавальну діяльність студентів, а студенти самі здійснюють пізнання.

Самостійна та індивідуальна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних завдань.

Самостійна та індивідуальна робота студентів з навчальної дисципліни «Теорія держави та права» повинні забезпечити:

- системність знань та засобів навчання;
- володіння розумовими процесами;
- мобільність і критичність мислення;
- володіння засобами обробки інформації;
- здібність до творчої праці.

Основними функціями самостійної та індивідуальної роботи студентів є:

✓ Пізнавальна функція – визначається засвоєнням студентом систематизованих знань з дисциплін.

✓ Самостійна функція – формування вмінь і навичок, самостійного їх оновлення і творчого застосування.

✓ Прогностична функція – умінням студента вчасно передбачати й оцінювати як можливий результат, так і саме виконання завдання.

✓ Корируюча функція – визначається вмінням вчасно коригувати свою діяльність.

✓ Виховна функція – формування самостійності як риси характеру.

Основними принципами організації самостійної та індивідуальної роботи студентів є:

✓ Принцип інтерактивності, що визначає необхідність співробітництва студентів та обміну інформацією не тільки з викладачем, але і з іншими студентами.

✓ Принцип індивідуалізації навчання, що виявляється в обліку викладачем індивідуальних психологічних особливостей студента під час здійснення педагогічного забезпечення самостійної роботи.

✓ Принцип регламентації навчання, що відображає необхідність вибору стратегії навчання і планування організації самостійної роботи студента (що включає в себе методичні розробки із самостійної роботи студентів).

✓ Принцип опори на базові знання та вміння, що передбачає наявність у студента мінімальних навичок роботи з технічними засобами, а також уміння раціонально використовувати вільний час для організації самостійної роботи.

✓ Принцип випереджального навчання, що забезпечує спрямованість самостійної роботи на активізацію, розвиток розумової діяльності студента, формування здатності самостійно прогнозувати, вибирати й вирішувати дидактичні завдання, здобувати знання у співпраці з іншими студентами з даної дисципліни.

✓ Принцип зворотного зв'язку, що дозволяє учасникам самостійної роботи своєчасно обговорювати та корегувати проблемні питання з даної дисципліни.

✓ Принцип науковості, що дозволяє учасникам самостійної роботи вирішувати поставлені завдання на сучасному рівні наукових знань.

✓ Принцип наочності, що передбачає представляти інформацію в доступному вигляді.

✓ Принцип зв'язку теорії з практикою, що дає можливість розв'язувати ситуаційні задачі.

✓ Принцип доступності й посиленості самостійної роботи.

✓ Принцип обліку трудомісткості навчальних дисциплін і оптимального планування самостійної роботи.

✓ Принцип міцності засвоєння знань.

Контроль самостійної та індивідуальної роботи студентів включає в себе:

- перевірку мультимедійних презентацій;
- перевірку схем;
- перевірку рефератів;
- перевірку творчого завдання;
- відповідь на тестові питання;
- виконання практичних завдань;
- перевірку словникової роботи;
- перевірку конспекту.

Самостійна робота здобувача вищої освіти є основним засобом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Самостійна робота включає в себе: опрацювання навчального матеріалу, підготовку до лекцій та інших видів навчальних занять, виконання індивідуальних завдань, підготовку кваліфікаційної роботи тощо.

Навчальний час, відведений на самостійну роботу здобувача вищої освіти за окремими навчальними дисциплінами, регламентується навчальним та робочим навчальним планом.

Зміст самостійної роботи здобувача вищої освіти з конкретного кредитного модулю визначається робочою програмою, методичними матеріалами, завданнями та вказівками науково-педагогічного працівника.

Самостійна робота забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених робочою програмою: підручниками та навчальними посібниками, конспектами (курсами, текстами) лекцій, практикумами, збірниками задач, завдань, комплектами індивідуальних семестрових завдань, навчально-методичними комплексами, методичними рекомендаціями (вказівками) до самостійної роботи, виконанням окремих завдань та ін. Ці навчально-методичні матеріали повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку особи, яка навчається.

Для самостійної роботи студенту також рекомендується відповідна наукова та професійна монографічна й періодична література. Самостійна робота здобувача вищої освіти із засвоєння навчального матеріалу може проходити в бібліотеці, навчальних аудиторіях, лабораторіях, комп'ютерних класах, а також у домашніх умовах.

Для забезпечення належних умов самостійної роботи студентів за потреби кафедра складає відповідний графік, що гарантує необхідну ритмічність, а також можливість індивідуального доступу до необхідних дидактичних і технічних засобів загального користування. Графік доводиться

до відома здобувачів вищої освіти на початку навчального семестру.

Індивідуальні завдання з кредитних модулів (реферати та контрольні роботи, що виконуються під час самостійної роботи, та ін.) сприяють більш поглибленому вивченню здобувачем вищої освіти теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань. Конкретні види індивідуальних завдань визначаються робочим навчальним планом.

Терміни видачі, виконання і захисту індивідуальних завдань визначаються графіком, що розробляється випускаючою кафедрою на кожний семестр. Індивідуальні завдання виконуються самостійно із забезпеченням необхідних консультацій з окремих питань з боку науково-педагогічного працівника. Одержані особою, що навчається, оцінки, згідно з прийнятими критеріями, за індивідуальне завдання враховуються в рейтингу результатів її навчання. Наявність позитивних оцінок, отриманих за індивідуальні завдання, є необхідною умовою допуску здобувача вищої освіти до семестрового контролю.

Контрольні роботи, що виконуються під час самостійної роботи, – це індивідуальні завдання, які передбачають самостійне виконання здобувачем вищої освіти певної практичної роботи на основі засвоєного теоретичного матеріалу. Контрольні роботи можуть передбачати певний ілюстративний матеріал.

Реферати, аналітичні огляди, переклади та інше – це індивідуальні завдання, які сприяють поглибленню і розширенню теоретичних знань здобувачів вищої освіти з окремих тем навчальної дисципліни, розвивають досвід самостійної роботи з навчальною та науковою літературою.

Головна мета контрольних робіт та рефератів – навчитися самостійно працювати з нормативними джерелами (документами), науковою літературою, монографіями,

набути вмінь проводити порівняльний аналіз нормативних документів, висловлювати свою точку зору логічно й послідовно та робити науково обґрунтовані висновки.

Виконання контрольної роботи є однією з форм самостійної роботи студента, який призначений засвідчити якість набутих студентами знань та вмінь використовувати їх під час опрацювання теоретичних питань у галузі права.

Контрольна робота виконується з метою закріплення, поглиблення й узагальнення знань, засвоєних за час навчання та набуття навичок їх застосування для комплексного розв'язання контрольних завдань: розвиток, закріплення вмінь і навичок самостійної роботи, пошуково-дослідницької діяльності та творчої ініціативи; використання загальнотеоретичних знань з теорії держави та права, навчальної, методичної і довідкової літератури під час розв'язання завдань роботи; формування професійних умінь і навичок.

1. ВИБІР ТЕМИ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ТА РЕФЕРАТУ

Теми контрольних робіт та рефератів розробляються викладачем навчальної дисципліни.

Контрольна робота містить три завдання: два теоретичні питання і тестові завдання.

Кожне завдання контрольної роботи оцінюється, виходячи з максимальної оцінки – 10 балів. Належним чином виконана робота оцінюється у 30 балів.

Варіант контрольної роботи студент обирає за останньою цифрою залікової книжки.

Наприклад:

0 – 10-й варіант;

2 – 2-й;

3 – 3-й;

1 – 1-й і т. д.

Під час формування списку тем ураховуються завдання відповідних навчальних дисциплін та практичні потреби юридичної практики. Назва теми має бути лаконічною, адекватно відповідати суті проблеми, на дослідження якої спрямовується контрольна робота.

Перелік тем оновлюється кожного навчального року (за потреби) на початку першого семестру. Вільний вибір тем студентами забезпечується у разі якщо викладач не розподіляє теми між студентами самостійно. Дублювання тем не допускається.

У разі самостійного вибору студентом теми йому доцільно врахувати такі фактори:

- власний рівень фахової та методичної підготовки, свою наукову зацікавленість;

- можливість подальшої наукової розробки обраної теми, наприклад, під час написання курсової роботи;
- наявність необхідної об'єктивної джерельної бази, стан наукової розробки відповідної проблеми;
- можливість використання результатів дослідження теми в майбутній професійній діяльності.

Студент може звернутися за допомогою в обранні теми до викладача відповідної дисципліни, який має надати йому вичерпну консультацію з цього питання.

Контрольна робота має бути стилістично грамотно та технічно оформлена. Роботу потрібно подати у вигляді, прийнятому для читання та сприйняття інформації. Контрольна робота комплектується в наступній послідовності: титульний аркуш, зміст (план), вступ, основна частина, висновки. У кінці контрольної роботи має бути подано перелік використаних під час її написання джерел. Джерела повинні розташовуватися в алфавітному порядку або по мірі їх використання в тексті контрольної роботи.

Розкриваючи теоретичні питання, студенти повинні опрацювати відповідні розділи в підручниках і навчальних посібниках, спеціальну літературу, нормативно-правові акти та юридичну практику з досліджуваного питання.

Контрольна робота повинна бути надрукована на одній сторінці аркушів білого паперу формату А4. Текст друкується шрифтом Times New Roman розміром 14 пт з полуторним міжрядковим інтервалом на 8–10-ти аркушах. Рукописний текст повинен бути обсягом 18 сторінок на аркушах паперу формату А4.

Дана робота проходить перевірку та захищається студентом, що і є однією з підстав допуску до екзамену.

2. ПІДГОТОВКА ДО НАПИСАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ТА РЕФЕРАТУ

Після обрання теми роботи студент розпочинає підготовку до її написання. На цьому етапі здійснюється пошук та опрацювання необхідних джерел. Джерелами можуть бути:

1) нормативно-правові акти – Конституція України, кодекси, закони, акти Президента України та органів виконавчої влади, рішення Конституційного Суду України, у яких дається тлумачення актів чинного законодавства, нормативні акти органів місцевого самоврядування, міжнародні договори, нормативно-правові акти зарубіжних держав;

2) матеріали юридичної практики, правозастосувальні акти органів державної влади та органів місцевого самоврядування, рішення за результатами розгляду конкретних судових справ (рішення, постанови, ухвали, прийняті у конкретних справах) та узагальнення судової практики;

3) локальні нормативні акти – статутні документи державних та недержавних організацій, колективні договори, правила внутрішнього розпорядку в організації тощо;

4) навчальні джерела – підручники, курси лекцій та навчальні посібники;

5) наукові джерела – монографії, наукові статті, науково-практичні коментарі, матеріали наукових конференцій, дисертації та автореферати дисертацій;

6) інша література (довідники, словники тощо).

Аналіз і критична оцінка літературних джерел, що використані в роботі, вимагають посилення на них.

Так коли в роботі передається зміст певних положень документа, наукової роботи авторів, своїми словами, то

в тексті контрольної роботи (реферату) робиться посилання на них. Для цього в кінці наведеного положення ставиться значок посилання на список використаних джерел, що надається після основного тексту роботи. Значок посилання складається з номера джерела у списку та номера сторінки (сторінок) використаного джерела або статті (статей) використаного нормативно-правового акта.

Наприклад: [10, с. 7–8]; [4, ст. 10–13; 21; 30].

Якщо виникає потреба дослівно навести норму (статтю) закону чи фрагмент (частину) тексту підручника, наукової роботи, то в цьому разі така частина тексту (цитата) береться в лапки і виписується дослівно, а посилання на джерело робиться так само, як і в першому випадку.

Робити посилання на використані джерела на берегах своєї роботи неприпустимо. Не дозволяється вживати незагальноприйняті аббревіатури (скорочення слів).

3. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ТА РЕФЕРАТУ

Загальні технічні вимоги до оформлення роботи:

1. Текстовий редактор – MS Word 2003 і вище.
2. Шрифт основного тексту – Times New Roman.
3. Розмір шрифту (кегель) – 14; вирівнювання основного тексту – за шириною.

4. Щільність тексту роботи повинна бути однаковою.

Вписувати в текст роботи окремі іншомовні слова, формули, умовні знаки можна чорнилом, тушшю, пастою тільки чорного кольору, до того ж щільність вписаного тексту повинна бути наближеною до щільності основного тексту. Бажано подавати роботу без технічних помилок. Однак якщо помилки, описки і графічні неточності виявлені після друку роботи їх можна виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою і нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого тексту (фрагмента малюнка) рукописно або друкарським способом. Допускається наявність не більше двох виправлень на одній сторінці.

1. Відстань між рядками – 1,5 інтервали.
2. Поля: зверху – 2 см; знизу – 2 см; ліворуч – 3 см; праворуч – 1 см.

3. Нумерація сторінок – наскрізна: перша сторінка – титульний аркуш, друга – зміст тощо. Номер сторінки позначається арабськими цифрами в правому верхньому кутку. На титульному аркуші, анотації номер сторінки не ставиться. Якщо в роботі містяться додатки (таблиці, схеми тощо), їх необхідно нумерувати саме як додатки з посиланням на них у тексті. Першою сторінкою роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок.

Назви структурних частин роботи у плані друкуються від межі лівого берега великими літерами звичайним жирним шрифтом – ВСТУП, РОЗДІЛ, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ.

Загальний обсяг реферату має становити біля 10-ти сторінок.

Загальний обсяг контрольної роботи має становити біля 15-ти сторінок.

Титульний аркуш повинен містити назву навчального закладу, тему роботи, факультет, курс, групу, прізвище, ім'я та по батькові студента, науковий ступінь, вчене звання, посаду, прізвище та ініціали викладача, який керує виконанням роботи. Структура роботи:

- Титульний аркуш.
- Зміст (план).
- Вступ (до 0,5 сторінки).
- Основна частина – містить окремі підрозділи щодо теорії, практики, власного ставлення.
- Висновки (власні висновки та пропозиції).
- Список використаних джерел (по тексту обов'язково на них посилатися).

Список використаних джерел та посилання мають бути оформлені відповідно ДСТУ_8302-2015. БІБЛОГРАФІЧНЕ ПОСИЛАННЯ.

Під час використання будь-яких матеріалів у роботі, у тому числі і з джерел літератури мережі «Інтернет», слід правильно оформляти посилання та цитування. Привласнення авторства на чужий твір науки, літератури, мистецтва або на чуже відкриття, винахід чи раціоналізаторську пропозицію, а також використання у своїх працях чужого твору без посилання на автора вважається плагіатом та суперечить відповідним нормам Цивільного кодексу України, а також Законом України «Про авторське право і суміжні права», «Про кінематографію», «Про телебачення і радіомовлення», «Про

видавничу справу», «Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів та фонограм» тощо, які охороняють особисті немайнові та майнові права суб'єктів авторського права і суміжних прав.

Такі посилання дають змогу відшукати документи й перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання. Якщо використовуються відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке дано посилання в роботі. Посилання в тексті роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1–7]...».

Посилання на джерела робляться згідно з їх порядковим номером у списку використаних джерел у квадратних дужках. Наприклад, у тексті наводиться: ...Кравченко В. В. зазначає, що «з огляду на політичну структурованість парламенту постає проблема відповідності принципу вільного мандата вимогам фракційної дисципліни...» [25, с. 317], де 25 – це номер джерела у списку використаних джерел, а 317 – сторінка праці, з якої використана цитата. Відповідний опис у списку джерел оформлюється наступним чином:

25. Кравченко В. В. Конституційне право України : навч. посіб. Вид. 6-те, виправл. та доп. Київ : Атіка, 2007. 668 с.

Посилання може носити і непрямий характер. Наприклад, по тексту: ...в літературі зазначається, що український народ є пріоритетним суб'єктом конституційно-правових відносин [4, с. 78].

Якщо посилання здійснюється в цілому на джерело, або групу джерел, то в дужках зазначаються лише номери посилань. Наприклад, Тодика Ю. М., Тодика О. Ю., Рабінович П. М. стверджують про...[13, 87, 86].

Коли необхідно послатись на конкретні сторінки декількох джерел, то слід зазначити і номери джерел у списку, і номери сторінок у джерелах, розділяючи між собою різні джерела крапкою з комою.

Наприклад, і Батанов О. В., і Кравченко В. В. вказували на [45, с. 86; 67, с. 27].

Якщо в тексті роботи необхідно зробити посилання на складову частину або на конкретні сторінки відповідного джерела, можна наводити посилання у виносках, до того ж номер посилання має відповідати його бібліографічному опису за переліком посилань.

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати. Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором. Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається і закінчується лапками та наводиться в тій граматичній формі, у якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців під час цитування допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, усередині, на кінці). Якщо перед

випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) під час непрямого цитування (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути гранично точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів, і давати відповідні посилання на джерело;

д) якщо необхідно виявити ставлення автора до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак питання;

е) якщо студент, наводячи цитату, виділяє в ній деякі слова, робиться спеціальне застереження, тобто після тексту, який пояснює виділення, ставиться крапка, потім дефіс і вказуються ініціали автора, а весь текст застереження вміщується у круглі дужки.

Під час цитування слід дотримуватися як зазначених правил, так і міри для того, щоб не перевантажувати роботу об'ємними витягами з наукових джерел.

Список використаних джерел оформлюється згідно з ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». Зразки оформлення див. в академічній системі Moodle: URL: <http://moodle.socosvita.kiev.ua>.

Рекомендується включення до списку використаних джерел робити у порядку появи посилань у тексті роботи.

Інформація про видання (монографії, підручники, довідники тощо) має включати в себе: прізвище та ініціали автора, назву книги, місце видання, видавництво і рік видання, обсяг у сторінках. Ці дані друкуються у виданнях.

Прізвище автора подається у називному відмінку. Якщо є два, три чи чотири автори, то їх прізвища з ініціалами подають у тій послідовності, у якій вони надруковані

у книзі; перед прізвищем наступного автора ставлять кому. За наявності більше чотирьох авторів, указують прізвища з ініціалами тільки перших трьох, а далі пишуть слова «та інші». Назву місця видання необхідно подати повністю в називному відмінку. Дані про статтю із періодичного видання мають указувати: прізвище та ініціали автора, заголовок статті, назву видання (журналу), назву серії (якщо така є), рік випуску, номер видання (журналу), сторінки, на яких розміщена стаття. Заголовок статті подається у тому вигляді, як вказано в періодичному виданні. Назву серії пишуть після скороченого слова «сер». Номери сторінок, на яких розміщена стаття, розділяють рискою, наприклад, С. 32–39.

У разі використання інформації з мережі «Інтернет» слід пам'ятати про правильність оформлення відповідних джерел. Зокрема, це доцільно робити з включенням таких елементів бібліографічного опису: автор(и) електронного документа; назва документа; дата публікації версії документа; тип документа у квадратних дужках; URL – уніфікований локатор ресурсу (повна електронна адреса ресурсу); дата перегляду документа; інші дані (за потреби).

Якщо опрацьовуються нормативно-правові акти, то обов'язковим є посилання на джерело офіційного опублікування. Лише в крайніх випадках допускається посилання на Інтернет-сайт (щодо окремих міжнародних договорів, текст яких офіційно не публікувався в українських друкованих виданнях; акти, прийняті за часів Радянського Союзу тощо) з дотриманням вимог щодо оформлення таких посилань.

Допускаються інші способи складання бібліографічних списків, наприклад, спочатку вказуються використані нормативно-правові акти в порядку ієрархії (Конституція України – включається до списку обов'язково, закони України, акти Президента України, акти Кабінету Міністрів України, акти міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, локальні нормативні акти), далі окремо

зазначається наукова література в алфавітному порядку згідно з вимогами держаного стандарту, спочатку кирилицею, потім – латиницею. Нумерація джерел у разі поділу списку на нормативні та доктринальні є наскрізною, а не автономною.

Можливий варіант складання бібліографічного списку і в алфавітному порядку без поділу на нормативні та наукові джерела.

Склад та кількість використаних джерел мають бути достатніми для належного розкриття теми контрольної роботи (рекомендується не менше десяти) та реферату (рекомендується не менше п'яти).

4. ЗАХИСТ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ТА РЕФЕРАТУ

Виконана робота підлягає перевірці для визначення повноти розкриття теми, ступеня досягнення мети і завдань, повноти використання нормативних, навчальних та наукових джерел, ступеня самостійності автора відносно використаної літератури, дотримання вимог щодо оформлення робіт та своєчасність виконання.

Реферат чи контрольна робота захищається у співбесіді з викладачем.

У випадку, коли студент отримав оцінку «незадовільно», йому надається тижневий термін для доопрацювання роботи.

ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА

I семестр

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

ВАРІАНТ № 1

1. Дайте письмову відповідь на теоретичні питання:

А. Розкрийте предмет теорії держави і права та вкажіть на методи наукового пізнання, розкриваючи їх зміст.

Б. Зробіть співвідношення правової держави і громадянського суспільства.

2. Вирішіть тестові завдання

Завдання 1–5 мають по декілька варіантів відповідей. У кожному завданні лише одна правильна відповідь. Оберіть правильну, на вашу думку, відповідь.

1. У дореволюційний період механізм держави був предметом дослідження таких науковців, як:

- а) М. Алексєєва, П. Сорокіна, Л. Тихомирова;
- б) С. Алексєєва, П. Сорокіна, Ю. Битяка;
- в) А. Зайця, В. Котка, Л. Тихомирова;
- г) А. Колодія, В. Котка, В. Власова;
- д) І. Левіна, В. Лазарєва, А. Зайця.

2. Поняття «механізм держави» уперше було введено до арсеналу теорії держави і права у:

- а) 60-х роках XX ст.;
- б) 70-х роках XX ст.;
- в) 80-х роках XX ст.;
- г) 90-х роках XX ст.;
- д) на початку XXI ст.

3. Науковцем, який уперше включив поняття «механізм держави» до арсеналу теорії держави і права є:

- а) М. Цвік;
- б) А. Заєць;
- в) В. Копейчиков;
- г) О. Петришин;
- д) Н. Оніщенко.

4. Механіцизм – це:

- а) обґрунтування руху та взаємодії досліджуваних об'єктів, виходячи з механічних закономірностей;
- б) внутрішня будова, система чого-небудь;
- в) сукупність рухомих, поєднаних частин, які здійснюють заданий рух під дією прикладених сил;
- г) устрій або сукупність станів чи процесів, з яких складається певне явище;
- д) сукупність проміжних станів чи процесів.

5. Нормативно визначена ієрархічна система державних інститутів – органів, підприємств, установ та інших структур, зазначених необхідними організаційними, матеріально-технічними та фінансовими засобами з метою практичної реалізації функцій держави – це:

- а) механізм держави;
- б) апарат держави;
- в) законодавча гілка державної влади;
- г) політична система суспільства;
- д) виконавча гілка влади.

ВАРІАНТ № 2

1. Дайте письмову відповідь на теоретичні питання:

А. Дайте характеристику таким поняттям: влада, державна влада, політична влада (наведіть точки зору різних учених).

Б. Зробіть співвідношення державної та політичної влади.

2. *Вирішіть тестові завдання*

Завдання 1–5 мають по декілька варіантів відповідей. У кожному завданні лише одна правильна відповідь. Оберіть правильну, на вашу думку, відповідь.

1. Механізм Української держави в широкому розумінні – це:

а) цілісна ієрархічна система всіх державних організацій, які практично здійснюють завдання та функції держави;

б) складовий елемент апарату держави, який безпосередньо здійснює функції держави та наділений владними повноваженнями;

в) специфічний вид соціальних механізмів, який має особливу, складну природу, що обумовлена правовою сутністю самої держави;

г) система нормативно визначених державних організацій, за посередництвом яких держава виконує покладені на неї завдання та реалізує функції;

д) головні напрями й види діяльності держави, обумовлені її завданнями та цілями і такі, що характеризують її сутність та соціальне призначення у суспільстві.

2. Конституційно-правові засади механізму Української держави – це:

а) складовий елемент механізму держави, який безпосередньо здійснює функції держави та наділений владними повноваженнями;

б) принципи закріплені в чинному законодавстві України, що визначають суть, зміст та порядок функціонування механізму Української держави;

в) специфічний вид соціальних механізмів, який має особливу, складну природу, що обумовлена правовою сутністю самої держави;

г) цілісна ієрархічна система всіх державних організацій, які практично здійснюють завдання та функції держави;

д) головні напрями і види діяльності держави, обумовлені її завданнями та цілями і такі, що характеризують її сутність та соціальне призначення у суспільстві.

3. У науковій літературі ознаки механізму держави умовно поділяють на:

- а) основні та додаткові;
 - б) загальні та основні;
 - в) спеціальні та додаткові;
 - г) функціональні та загальні;
 - д) функціональні та додаткові.
4. Ознакою механізму держави є:
- а) цілісність та ієрархічність елементів;
 - б) відсутність правової регламентації;
 - в) відсутність організаційно-матеріальної основи;
 - г) невизначеність зв'язків між елементами;
 - д) відсутність чітко вираженої структури.
5. Ознакою механізму держави не є:
- а) відсутність правової регламентації;
 - б) єдність завдань, цілей і принципів організації та функціонування;
 - в) цілісність та ієрархічність елементів;
 - г) системність та структурованість;
 - д) стабільність і динаміка.

ВАРІАНТ № 3

1. Дайте письмову відповідь на теоретичні питання:

А. Укажіть на функції держави та схарактеризуйте їх.

Б. Розкрийте суть та зміст інститутів держави, указуючи на їх види.

2. Вирішіть тестові завдання

Завдання 1–5 мають по декілька варіантів відповідей. У кожному завданні лише одна правильна відповідь. Оберіть правильну, на вашу думку, відповідь.

1. Об'єктивно необхідні, взаємопов'язані напрями та види діяльності, спрямовані на реалізацію завдань, досягнення відповідної мети в конкретних формах за допомогою спеціальних методів, які виражають сутність, соціальне призначення держави, роль та місце її в суспільстві на певному етапі розвитку – це:

- а) функції органів державної влади;
- б) функції держави;
- в) завдання держави;
- г) методи державного управління;
- д) функції державного управління.

2. До загальновизнаних ознак функцій держави належить:

а) об'єктивна обумовленість функцій держави; дуалістична природа функцій держави (поєднання стійкості та динамізму);

б) конституційно регламентований, загальний, основний, предметний (об'єктний) характер функцій держави;

в) загальний, предметний, об'єктивно необхідний, постійний та стійкий характер;

г) спрямованість на виконання завдань і досягнення цілей, які формуються на кожному конкретному історичному етапі розвитку суспільства;

д) казуальний, предметний, об'єктивно необхідний, постійний та стійкий характер.

3. Пов'язані між собою напрями та види державної діяльності, що у своїй сукупності складають певну цілісність, – це:

- а) державна влада;
- б) система функцій держави;
- в) функції держави;
- г) напрями діяльності держави;
- д) законодавча компетенція.

4. Співвідношення понять «функції держави» та «функції державних органів» полягає в наступному:

а) поняття «функції держави» є більш вузьким за змістом, ніж «функції державних органів»;

б) «функції державних органів» є меншими за обсягами та більш предметними за змістом порівняно із «функціями держави»;

в) поняття «функції держави» та «функції державних органів» є різними за змістом та не перебувають у взаємозв'язку;

г) «функції держави» є різновидом «функцій державних органів»;

д) поняття «функції держави» та «функції державних органів» є тотожними.

5. Функції державного управління – це:

а) сукупність об'єктивно необхідних, нормативно визначених, конкретних напрямів та видів діяльності держави в економічній сфері з правової регламентації економічних процесів;

б) основні напрями забезпечення охорони конституційного ладу, прав і свобод громадянина;

в) складові змісту управлінської діяльності, що характеризуються певною самостійністю, однорідністю, складністю та стабільністю владно-організуючого впливу суб'єкта управління, спрямованого на забезпечення життєво значущих потреб об'єкта управління;

г) основні напрями впливу на суспільні відносини, метою яких є підвищення соціально-політичної активності громадян у управлінні суспільством і державою;

д) основні напрями діяльності голови держави, обумовлені його місцем і участю в системі органів державної влади.

ВАРІАНТ № 4

1. Дайте письмову відповідь на теоретичні питання:

А. Дослідіть в історико-правовому аспекті загальні та спеціальні закономірності виникнення держави і права.

Б. Зробіть співвідношення між ліберальним та консервативним політичним режимом, як форми держави.

2. Вирішіть тестові завдання

Завдання 1–5 мають по декілька варіантів відповідей. У кожному завданні лише одна правильна відповідь. Оберіть правильну, на вашу думку, відповідь.

1. Структурним елементом функцій держави не є:

а) основні методи, форми, способи, принципи і засоби реалізації функцій;

б) мета, на досягнення якої спрямовано державний вплив;

в) сутність та соціальне призначення держави;

г) напрям державної діяльності;

д) взаємозв'язки між практичною діяльністю держави та цілями, на які спрямована функція держави.

2. За часом дії функції держави класифікують на:

а) тимчасові та постійні;

б) зовнішні та внутрішні;

в) об'єктні та організаційні;

г) законодавчі та виконавчі;

д) економічні та політичні.

3. Сутність загальносоціальних функцій держави полягає в:

а) участі в урегулюванні міжнародних і міждержавних конфліктів, боротьбі з міжнародними злочинами;

б) діяльності, що спрямована на вирішення основних економічних, соціальних, політичних та інших завдань, що постають перед суспільством протягом тривалого часу;

в) задоволенні інтересів класу або соціальної групи, які панують у суспільстві;

г) забезпеченні розвитку демократичних інститутів держави;

д) забезпеченні соціальних інтересів населення.

4. За об'єктами (сферами) діяльності держави розрізняють:

а) територіальну, соціальну, культурну, оборонну, інформаційну функції та ін.;

б) соціальну, виконавчу, оборонну, гуманітарну функції, функцію прогнозування та ін.;

в) тимчасову, соціальну, культурну, оборонну, гуманітарну функції та ін.;

г) економічну, соціальну, культурну, оборонну, гуманітарну функції та ін.;

д) інформаційну, соціальну, культурну, оборонну, судову функції та ін.

5. До внутрішніх функцій Української держави належать:

а) оборонна, зовнішньополітична, екологічна, зовнішньокультурна;

б) зовнішньополітична, зовнішньоекономічна, екологічна, гуманітарна;

в) оборонна, політична, економічна, екологічна, гуманітарна;

г) оборонна, соціальна, економічна, екологічна;

д) політична, економічна, культурна, екологічна, соціальна.

ВАРІАНТ № 5

1. Дайте письмову відповідь на теоретичні питання:

А. Схарактеризуйте зміст політичного режиму, указуючи на особливості в демократичному та антидемократичному режимі.

Б. Розкрийте структуру державного апарату, указуючи на органи, які її характеризують.

2. *Вирішіть тестові завдання*

Завдання 1–5 мають по декілька варіантів відповідей. У кожному завданні лише одна правильна відповідь. Оберіть правильну, на вашу думку, відповідь.

1. Форма держави – це:

а) організація верховної державної влади, яка передбачає порядок її утворення та діяльності, компетенцію і взаємозв'язок її органів, а також взаємовідносини з населенням країни;

б) національно-територіальна та адміністративно-територіальна організація державної влади, яка характеризує співвідношення частин держави та її органів між собою і державою в цілому;

в) порядок організації і функціонування державної влади відносно форми правління, форми територіального устрою, форми державно-правового режиму;

г) форма територіального устрою, якій притаманні як загальнофедеративні ознаки, так і ознаки, які властиві кожному суб'єкту федерації;

д) організація державної влади та її поділ на відповідні гілки.

2. Філософ-просвітник, який розглядав форму держави як структурну організацію вищих державних органів, – це:

а) Ш. Монтеск'є;

б) Ф. Вольтер;

в) Г. Лессінг;

г) Дж. Локк;

д) Ж.-Ж. Руссо.

3. Давньоримський філософ Цицерон виділяв такі форми правління, як:

а) монархія, демократія, аристократія;

б) аристократія, тимократія, олігархія;

в) олігархія, тиранія, демократія;

г) аристократія, тимократія, демократія;

д) геронтократія, демократія, олігархія.

4. Форма держави, у якій правління здійснюється невеликою кількістю найбагатших членів суспільства, – це:

- а) аристократія;
- б) тимократія;
- в) олігархія;
- г) тиранія;
- д) демократія.

5. Держава, у якій правління здійснюється народом, – це:

- а) аристократія;
- б) тимократія;
- в) олігархія;
- г) тиранія;
- д) демократія.

ВАРІАНТ № 6

1. Дайте письмову відповідь на теоретичні питання:

А. Дайте характеристику теоріям походження держави і права, указуючи на позитивні й негативні сторони останніх.

Б. Зробіть співвідношення між складними форми державного устрою: федерації, імперії, співдружності, розкриваючи їх зміст та особливості.

2. Вирішіть тестові завдання

Завдання 1–5 мають по декілька варіантів відповідей. У кожному завданні лише одна правильна відповідь. Оберіть правильну, на вашу думку, відповідь.

1. Історичним видом республіки не є:

- а) соціалістична республіка;
- б) буржуазна республіка;
- в) феодальна республіка;
- г) капіталістична республіка;
- д) рабовласницька республіка.

2. Установлення державної влади насильницьким шляхом та зосередження всієї повноти влади в руках однієї особи – це:

- а) демократія;

- б) олігархія;
- в) тимократія;
- г) тиранія;
- д) аристократія.

3. За Платоном, правління знатних, професійно підготованих людей, які володіють політичним мистецтвом, – це:

- а) аристократія;
- б) тимократія;
- в) олігархія;
- г) тиранія;
- д) демократія.

4. Форма держави, у якій правління здійснюється найбільш сильними воїнами, – це:

- а) тиранія;
- б) олігархія;
- в) тимократія;
- г) демократія;
- д) аристократія.

5. Форма державного правління – це:

а) система форм інституційної, територіальної і політичної організації та здійснення державної влади в країні;

б) спосіб інституційної організації вищої влади в державі, її поділ між вищими органами та їх правове становище;

в) спосіб політичної організації та здійснення державної влади, виражений через сукупність прийомів, методів і засобів, які використовуються у взаєминах держави із суспільством та особою;

г) спосіб територіальної організації влади в державі і співвідношення влади між територіальними частинами, на які вона поділена, і державою в цілому;

д) порядок утворення певних складових частин держави.

ВАРІАНТ № 7

1. Дайте письмову відповідь на теоретичні питання:

А. Дайте характеристику рабовласницькій та феодальній державам, розкриваючи: періоди розвитку, економічну основу, правову систему.

Б. Розкрийте зміст форми державного устрою, у подальшому роблячи співвідношення між унітарною державою та унітарною державою з автономним утворенням (на прикладі України).

2. Вирішіть тестові завдання

Завдання 1–5 мають по декілька варіантів відповідей. У кожному завданні лише одна правильна відповідь. Оберіть правильну, на вашу думку, відповідь.

1. Держава – це:

а) структурована сукупність усіх політичних явищ і процесів, що існують на певній території;

б) система органів влади, що має ознаки суверенітету та здійснює організацію населення на певній території за допомогою примусу;

в) форма об'єднання всіх членів суспільства на певній території для досягнення певних цілей, стабільного розвитку та врегулювання суспільних відносин на всіх рівнях;

г) територіальна організація політичної влади, що існує на певній соціальній базі, виступає як офіційний представник усього суспільства і забезпечує з допомогою спеціального апарату реалізацію своєї політики;

д) упорядкована на засадах права система всіх політичних явищ, що функціонують і взаємодіють у суспільстві з метою завоювання, утримання або участі в політичній владі, механізм організації і функціонування політичної влади.

2. Держава є організацією всього суспільства, оскільки:

а) може виступати в ролі арбітра між конфліктуючими угрупованнями, пом'якшувати та узгоджувати різні

соціальні, національні, мовні конфлікти, сприяти досягненню соціальних компромісів;

б) організована як система спеціальних органів, що наділені владними повноваженнями;

в) виступає у внутрішніх та зовнішніх відносинах в інтересах усього населення країни, яке вона повинна репрезентувати й обслуговувати, бо саме від її імені ухвалюються ті рішення, які, маючи загальнообов'язковий характер, спрямовані на реалізацію і захист прав усіх громадян;

г) поєднує захист інтересів усього суспільства з інтересами певних еліт;

д) виражає та захищає інтереси домінуючої частини населення.

3. Основними ознаками держави є:

а) територія, населення, наявність особливого апарату держави, суверенітет, фінансова система;

б) населення, наявність особливого апарату держави, державна символіка, мова, офіційна система оподаткування, обороноздатність;

в) територія, населення, наявність особливого апарату держави, суверенітет, здатність надавати позики та кредити;

г) територія, населення, наявність особливого апарату держави, суверенітет, офіційна система оподаткування, грошова одиниця, столиця, мова, державна символіка;

д) територія, населення, суверенітет, державна символіка, мова.

4. Ознаки, що відрізняють державу від інших політичних організацій суспільства, – це:

а) взаємодія з міжнародними організаціями; прерогатива володіння власністю на основні знаряддя і засоби виробництва;

б) наявність конституційного акта; монополія на освоєння космічного простору;

в) прерогатива на видання нормативно-правових актів, що являють собою прояв безумовної загальнообов'язковості державної волі, суверенітет та монополія на примусову владу стосовно населення;

г) прерогатива на видання загальнообов'язкових нормативно-правових актів; суверенітет; монополія на примусову владу стосовно населення; взаємодія з міжнародними організаціями; прерогатива володіння власністю;

д) взаємодія з міжнародними організаціями; прерогатива володіння власністю на основні знаряддя і засоби виробництва; монополія на освоєння космічного простору.

5. За способом набуття влади держави класифікують на:

- а) правові та неправові;
- б) правові та антиправові;
- в) правові та деспотичні;
- г) легальні та нелегальні;
- д) легітимні та нелегітимні.

ВАРІАНТ № 8

1. Дайте письмову відповідь на теоретичні питання:

А. Дайте характеристику буржуазної та соціалістичної держав, розкриваючи: періоди розвитку, економічну основу, правову систему.

Б. Розкрийте сутність та соціальне призначення держави. Наведіть сім визначень науковців, які розкривають поняття держави і вказують на класичні її ознаки.

2. Вирішіть тестові завдання

Завдання 1–5 мають по декілька варіантів відповідей. У кожному завданні лише одна правильна відповідь. Оберіть правильну, на вашу думку, відповідь.

1. За рівнем захисту прав і свобод людини держави класифікують на:

- а) правові та неправові;

- б) правові та антиправові;
- в) правові та деспотичні;
- г) легальні та нелегальні;
- д) легітимні та нелегітимні.

2. Первинний виробничий, соціальний і етнічний колектив людей у докласовому суспільстві, який засновується та існує зазвичай на кровнородинних зв'язках, – це:

- а) фратрія;
- б) плем'я;
- в) первісне стадо;
- г) рід;
- д) сім'я.

3. Загальні питання племені (обрання вождя племені та інших виборних осіб) вирішувались:

- а) загальними зборами членів роду;
- б) старійшиною;
- в) вождем;
- г) найбільш здібними членами роду;
- д) зборами старійшин племені.

4. Найважливіші питання життєдіяльності роду, обрання своїх представників для повсякденного керівництва родом і представлення інтересів роду у племені вирішувалися:

- а) найбільш здібними членами роду;
- б) зборами старійшин племені;
- в) загальними зборами членів роду;
- г) військовим вождем;
- д) старійшиною.

5. До основних характерних рис соціальних норм первісного суспільства не належить:

- а) норми звичаїв передавалися з покоління в покоління, ніде не фіксувались, а зберігалися лише у пам'яті людей;
- б) у родових звичаях знаходила своє відображення єдина воля народу;

в) головною гарантією виконання родових звичаїв було внутрішнє переконання, узгодженість поглядів членів роду з відповідними приписами;

г) виконання родових звичаїв забезпечувалося застосуванням засобів громадського впливу і можливістю примусу;

д) норми родових звичаїв проводили розмежування між правами і обов'язками членів суспільства.

ВАРІАНТ № 9

1. Дайте письмову відповідь на теоретичні питання:

А. Зробіть співвідношення завдань та функцій держави, указуючи на їх основні види.

Б. Розкрийте зміст форми правління, у подальшому роблячи співвідношення різних форм монархії та республік.

2. Вирішіть тестові завдання

Завдання 1–5 мають по декілька варіантів відповідей. У кожному завданні лише одна правильна відповідь. Оберіть правильну, на вашу думку, відповідь.

1. З латинської «*jurisprudentia*» – це:

- а) наука про державну владу;
- б) правовий закон;
- в) знання права;
- г) норми права;
- д) наука про права людини.

2. Термін «теорія права» був уведений у 70-х роках XIX ст.:

- а) І. Кантом;
- б) Г. Гегелем;
- в) Ж.-Ж. Руссо;
- г) Дж. Локком;
- д) А. Меркелем.

3. Учений, з ім'ям якого пов'язують виникнення теорії права:

- а) Дж. Локк;
- б) Г. Гроцій;

- в) Дж. Остін;
- г) І. Кант;
- д) Г. Гегель.

4. Наука, що спрямована на здобування, узагальнення, систематизацію і використання знань про державно-правову дійсність, – це:

- а) юридична наука;
- б) соціальне правознавство;
- в) порівняльне правознавство;
- г) політична наука;
- д) теорія держави і права.

5. Юридичні науки за предметом дослідження класифікують на:

- а) історичні, галузеві, міжгалузеві науки;
- б) теоретичні, історичні, галузеві, міжгалузеві, прикладні, міжнародні науки;
- в) теорію держави і права, філософію права, адміністративне право та галузеві юридичні дисципліни науки;
- г) теоретичні, галузеві, міжгалузеві, міжнародні науки;
- д) галузеві, міжгалузеві та міжнародні науки.

ВАРІАНТ № 10

1. Дайте письмову відповідь на теоретичні питання:

А. Розкрийте поняття та зміст демократії, указуючи на її форми та інститути.

Б. Розкрийте елементи політичної системи, указуючи на їх взаємозв'язки і взаємодію.

2. Вирішіть тестові завдання

Завдання 1–5 мають по декілька варіантів відповідей. У кожному завданні лише одна правильна відповідь. Оберіть правильну, на вашу думку, відповідь.

1. До прикладної групи юридичних наук належать:

- а) криміналістика, судова медицина, судова психологія, судова бухгалтерія;

б) теорія держави і права, історія держави і права, історія вчень про державу і право;

в) кримінологія, прокурорський нагляд, організація правосуддя;

г) державне право, теорія правозастосування, муніципальне право;

д) цивільне право, кримінальне право, адміністративне право.

2. Специфічні правові відносини, що складаються в окремих сферах суспільного життя та правові норми, що виникають на їх основі є предметом:

а) теоретичних юридичних наук;

б) галузевих юридичних наук;

в) прикладних юридичних наук;

г) юридичних наук, що вивчають державу і право зарубіжних країн;

д) теоретико-прикладних юридичних наук.

3. Галузевими юридичними науками є:

а) криміналістика, судова психіатрія, судова медицина;

б) конституційне право, цивільне право, адміністративне право;

в) історія політичних і правових учень, теорія держави і права;

г) кримінологія, судова бухгалтерія;

д) професійно-правова відповідальність правника, екологічне право.

4. Поняття «об'єкт» і «предмет» дослідження співвідносяться наступним чином:

а) ці поняття є тотожними;

б) «об'єкт» дослідження є більш широким поняттям;

в) «предмет» дослідження є більш широким поняттям;

г) це самостійні поняття, які не перебувають у зв'язку між собою;

д) поняття «об'єкт» є похідним від поняття «предмет».

5. «Теорія держави і права» та «юридична наука» співвідносяться наступним чином:

а) це тотожні явища;

б) «юридична наука» є складовою «теорії держави і права»;

в) це самостійні поняття, які не перебувають у зв'язку між собою;

г) «теорія держави і права» входить до системи «юридичних наук»;

д) «теорія держави і права» є ширшим поняттям, ніж «юридична наука».

6. ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Теорія держави і права: становлення і розвиток науки.
2. Місце та значення теорії держави і права у вітчизняній науці.
3. Проблеми розвитку методології сучасного правознавства.
4. Системно-інформаційний підхід у контексті методологічного забезпечення наукового аналізу проблем теорії правової системи України.
5. Проблеми методології дослідження правових феноменів у творчості Б. Кістяківського.
6. Загальнотеоретичне право та державознавство в Україні: здобутки, проблеми, перспективи.
7. Методологія пізнання законодавчого процесу в Україні.
8. Феномен держави: теоретичні засади формування та розвитку.
9. Вчення Аристотеля про поняття держави.
10. Державний суверенітет: теоретико-правові проблеми.
11. Державна символіка: теоретико-правові засади.
12. Концепція соціальної держави: теоретико-методологічні засади формування змісту.
13. Законодавча влада як один з елементів принципу розподілу влад.
14. Правова держава і демократія: питання взаємодії та взаємозв'язку.
15. Народ як первинний суб'єкт здійснення контролю над публічною владою.
16. Сучасний конституційний процес і реалізація установчої влади в Україні.

17. Загальні закономірності та особливості розвитку монархій.

18. Форма державного правління сучасної Української держави: сучасний стан та тенденції розвитку.

19. Тоталітаризм: походження та сутність.

20. Республіка як гарантія демократії.

21. Форма державного режиму в постсоціалістичних країнах: теоретико-правовий аналіз.

22. Парламентаризм – система політичної організації держави.

23. Форма державного правління сучасної України: проблеми урядової влади та перспективи.

24. Змішана республіканська форма державного правління.

25. Вплив парламенту України на визначення територіального устрою.

26. Організація та діяльність уряду за парламентсько-президентської форми правління: переваги й недоліки.

27. Поняття форми держави як предмет дослідження сучасної теорії держави та права.

28. Класифікації зовнішніх функцій України.

29. Шляхи та перспективи розвитку економічної функції сучасної Української держави.

30. Аналіз визначення поняття – функції сучасної держави.

31. Поняття функцій держави у правовій теорії Г. Єллінека: теоретико-методологічні аспекти.

32. Системно-структурні зв'язки політичної системи суспільства та політичної функції держави.

33. Загальна характеристика форм та методів реалізацій функцій держави.

34. Правові аспекти реалізації оборонної функції сучасної держави.

35. Правові основи забезпечення політичної функції сучасної демократичної держави.

36. Роль правоохоронної функції у державотворчому і правотворчому процесах в Україні.

37. Проблеми відмежування наглядової функції від інших функцій держави.

38. Парламент у системі органів державної влади: українська модель і світовий досвід.

39. Державна служба: питання теорії і практики.

40. Механізм Української держави в умовах сучасних глобалізаційних та інтеграційних процесів.

41. Органи держави як основний елемент механізму держави.

42. Структурованість як невід'ємний атрибут механізму Української держави.

43. Правоохоронна діяльність і правоохоронні органи: поняття та ознаки.

44. Принцип поділу влади: сучасні інтерпретації.

45. Окремі аспекти правового регулювання державної служби нормами Конституції України.

46. Актуальні проблеми функціонування судової системи України.

47. Загальна характеристика змісту компетенції органів виконавчої влади.

ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА

II семестр

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

ВАРІАНТ № 1

1. Дайте письмову відповідь на теоретичні питання:

А. Розкрийте правову основу системи права і системи законодавства.

Б. Розкрийте поняття «правопорушення» та вкажіть на їх види з наведенням прикладів, розкриваючи елементи складу.

2. Вирішіть тестові завдання

Завдання 1–5 мають по декілька варіантів відповідей. У кожному завданні одна правильна відповідь. Оберіть правильну, на вашу думку, відповідь.

1. Суспільство – це ...

а) суверенна політико-територіальна організація суспільства, що володіє владою, яка здійснюється державним апаратом на основі юридичних норм, що забезпечують захист і узгодження суспільних, групових, індивідуальних інтересів та використовує за потреби легальний примус;

б) система взаємодії людей, які пов'язані між собою інтересами у сфері виробництва, обміну, використання життєвих благ і встановлюють межі поведінки в суспільних інтересах за допомогою соціальних норм (у тому числі юридичних);

в) система взаємодії в межах права вільних і рівноправних громадян держави, їх об'єднань, що добровільно сформувались та перебувають у відносинах конкуренції й солідарності, поза безпосереднім втручанням держави, покликаної створювати умови для їх вільного розвитку;

г) система взаємодії людей, які пов'язані між собою інтересами у сфері виробництва, обміну, використання життєвих благ і встановлюють межі поведінки в суспільних інтересах за допомогою соціальних норм (у тому числі юридичних).

2. Функція упорядкування суспільних відносин, визначення лінії поведінки людей, наділення їх певними правами та обов'язками – це:

- а) орієнтаційна функція;
- б) охоронна функція;
- в) регулятивна функція;
- г) виховна функція.

3. Головним суб'єктом громадянського суспільства є:

- а) орган місцевого самоврядування;
- б) автономна особа;
- в) громада;
- г) організація.

4. Елементи громадянського суспільства, що діють у межах права і слугують бар'єром для встановлення монопольної влади в державі:

- а) органи державної влади;
- б) органи міського самоврядування;
- в) інститути громадянського суспільства;
- г) ознаки громадянського суспільства.

5. Зародження громадянського суспільства відбулося:

- а) у X–XI ст.;
- б) у XVI–XVII ст.;
- в) у XIX–XX ст.;
- г) у XXI ст.

ВАРІАНТ № 2

1. Дайте письмову відповідь на теоретичні питання:

А. Укажіть та розкрийте всі публічні і приватні галузі права, указуючи їх предмет та метод правового регулювання.

Б. Розкрийте теоретичну основу правозастосування, як форму реалізації права.

2. Вирішіть тестові завдання

Завдання 1–5 мають по декілька варіантів відповідей. У кожному завданні лише одна правильна відповідь. Оберіть правильну, на вашу думку, відповідь.

1. Держава, у якій діє система юридичних гарантій, за допомогою яких забезпечується баланс і консенсус законних інтересів особи, суспільства, держави, а також ефективна протидія посяганням як у сфері публічного, так і приватного права – це:

- а) правова держава;
- б) демократична держава;
- в) соціальна держава.

2. Основними принципами правової держави є:

а) надання державою соціальної допомоги громадянам; проведення соціальної політики держави, спрямованої на зміцнення соціальної справедливості й соціальної злагоди в суспільстві;

б) верховенство права; зв'язаність держави правами та свободами людини і громадянина; обмеження можливостей виконавчої влади в контексті свободи прийняття нормативно-правових рішень і діяльності щодо відповідного кола осіб;

в) рівність усіх перед законом; юридична форма діяльності органів державної влади, їхніх посадових та службових осіб; судовий захист фізичних і юридичних осіб, права яких певною мірою обмежені;

г) політична свобода, гласність, плюралізм.

3. До основних рис правової держави не належать:
- а) поділ державної влади на законодавчу, виконавчу й судову;
 - б) панування та верховенство в суспільному і державному житті права та законів, які виражають волю більшості або всього населення країни;
 - в) ефективна система соціального захисту окремих верств населення;
 - г) закріплення в Конституції та законах держави основних прав та свобод людини і громадянина.
4. Система взаємодії в межах права вільних і рівноправних громадян, їх об'єднань, що добровільно сформувались та перебувають у відносинах конкуренції і солідарності, поза безпосереднім утручанням держави, призначеної створювати умови для реалізації належних їм прав і свобод, – це:
- а) громадянське суспільство;
 - б) правова держава;
 - в) суспільство;
 - г) соціальна держава.
5. Основні інститути громадянського суспільства:
- а) сім'я;
 - б) церква;
 - в) Президент України;
 - г) місцеві органи державної влади.

ВАРІАНТ № 3

1. Дайте письмову відповідь на теоретичні питання:

А. Зробіть співвідношення публічного та приватного права. Проаналізуйте 2–3 галузі права у співвідношенні.

Б. Проаналізуйте всі форми реалізації норм права.

2. Вирішіть тестові завдання

Завдання 1–5 мають по декілька варіантів відповідей. У кожному завданні лише одна правильна відповідь. Оберіть правильну, на вашу думку, відповідь.

1. Поняття «правова держава» виникло у:
 - а) V ст. до н. е.;
 - б) XVII ст.;
 - в) XIX ст.;
 - г) XX ст.
2. Уперше термін «правова держава» запропонував:
 - а) Арістотель;
 - б) І. Кант;
 - в) К. Т. Велькер (1813), І. Х. Фрайхер фон Аретин (1824);
 - г) Р. Моль.
3. Створення юридично завершеного поняття «правова держава» пов'язують з іменем:
 - а) Арістотеля;
 - б) І. Канта;
 - в) К. Т. Велькера (1813), І. Х. Фрайхер фон Аретина (1824);
 - г) Р. Моля.
4. Наприкінці XIX – на поч. XX ст. ідею правої держави підтримували відомі українські та російські юристи-теоретики, а саме:
 - а) Б. О. Кістяківський, М. І. Палієнко, С. Дністрянський, А. Малицький, В. Старосольський та ін.;
 - б) В. М. Гессен, С. А. Котляревський, М. М. Коркунов, Ф. В. Тарановський та ін.;
 - в) С. С. Алексєєв, В. С. Нерсисянц, М. Н. Марченко та ін.;
 - г) Т. Шевченко, Л. Українка, І. Франко та ін.
5. Основними соціально-змістовими ознаками правової держави є:
 - а) чіткий розподіл функціональних повноважень держави між певними спеціалізованими системами її органів – законодавчими, виконавчими, судовими; юридична захищеність особи;

б) закріплення в конституційному та інших законах основних прав людини; панування в суспільному і державному житті законів, які виражають волю більшості або всього населення країни, утілюючи одночасно основні загальнолюдські цінності та ідеали;

в) високозначуще становище в суспільному та державному житті судових органів як вирішальної, найбільш надійної юридичної гарантії прав людини;

г) урегулювання відносин між особою і державою на основі загальнодозволеного принципу «особі дозволено чинити все, що прямо не заборонено законом»; взаємовідповідальність особи й держави; притаманність усім громадянам високої культури права, зокрема їх обізнаність із життєво необхідними юридичними законами, а також уміння і навички їх використання в практичному житті.

ВАРІАНТ № 4

1. Дайте письмову відповідь на теоретичні питання:

А. Схарактеризуйте суб'єктивне та об'єктивне право.

Б. Розкрийте структуру норми права та вкажіть на 2–3-х прикладах її реалізацію.

2. Вирішіть тестові завдання

Завдання 1–5 мають по декілька варіантів відповідей.

У кожному завданні лише одна правильна відповідь. Оберіть правильну, на вашу думку, відповідь.

1. Політична партія – це ...

а) добровільне об'єднання людей, що виражає волю певних соціальних груп, які прагнуть домогтися або утримати державну владу, впливають на політику держави відповідно до програми і статуту своєї діяльності;

б) впорядкована на засадах права система всіх політичних явищ, які взаємодіють (або протидіють) у суспільстві з метою завоювання, утримання або участі в політичній владі;

в) добровільне об'єднання людей, що створене ними для досягнення особистих і громадських цілей, та діє на засадах самоорганізації, самоврядування, самооплати (спілки, товариства, групи, об'єднання не засновані урядом або міждержавною угодою);

г) добровільне громадське формування людей, створене на основі спільності інтересів для реалізації своїх прав і свобод.

2. До якого поняття відноситься наведене визначення «Взяті в єдності і взаємодії державні, громадські організації, трудові колективи та інші політичні інститути (норми, відносини тощо)»?

- а) політична партія;
- б) держава;
- в) політична система суспільства.

3. До якого поняття слід віднести визначення: «Організація політичної влади, панівної частини населення»?

- а) демократія;
- б) держава;
- в) політична система суспільства.

4. Яким терміном позначається історично визначений тип суспільства, що засновується на певному способі виробництва?

- а) «держава»;
- б) «правова система суспільства»;
- в) «суспільно-економічна формація».

5. Як називається властивість державної (політичної) влади, яка показує її подвійний характер владних відносин і виступає водночас як признание (підтримка) соціальними масами цієї влади і як здатність носіїв влади запевнити підвладних у справедливості своїх домагань?

- а) легітимність;
- б) правомірність;
- в) легальність.

ВАРІАНТ № 5

1. Дайте письмову відповідь на теоретичні питання:

А. Зробіть співвідношення між нормами моралі та правовими нормами.

Б. Дайте визначення юридичної відповідальності, у подальшому порівнюючи її види та розкриваючи ознаки та підстави притягнення до юридичної відповідальності.

2. Вирішіть тестові завдання

Завдання 1–5 мають по декілька варіантів відповідей. У кожному завданні лише одна правильна відповідь. Оберіть правильну, на вашу думку, відповідь.

1. Політична система – це:

- а) виробничі відносини та економічні закони;
- б) держава, профспілки, партії, церква та інші державно-політичні організації та рухи, які переслідують політичну мету, а також норми, політичні відносини й політична культура;

в) сфера діяльності, яка пов'язана із відносинами між класами, націями та іншими соціальними угрупованнями, у центрі якої – завдання завоювання, утримання та використання державної влади.

2. Що є центральним елементом політичної системи?

- а) політичні партії;
- б) держава;
- в) профспілки.

3. Які із перерахованих організацій є частиною політичної системи?

- а) клуб любителів природи;
- б) органи державного управління;
- в) політичні партії.

4. Основними формальними ознаками правової держави є:

а) чіткий розподіл функціональних повноважень держави між певними спеціалізованими системами її

органів – законодавчими, виконавчими, судовими; юридична захищеність особи;

б) закріплення в конституційному та інших законах основних прав людини; панування в суспільному і державному житті законів, які виражають волю більшості або всього населення країни, утілюючи одночасно основні загальнолюдські цінності та ідеали;

в) високозначуще становище в суспільному та державному житті судових органів, як вирішальної, найбільш надійної юридичної гарантії прав людини;

г) урегулювання відносин між особою і державою на основі загальнодозволеного принципу «особі дозволено чинити все, що прямо не заборонено законом»; взаємовідповідальність особи й держави; притаманність усім громадянам високої культури права, зокрема їх обізнаність із життєво необхідними юридичними законами, а також уміння та навички їх використання у практичному житті.

5. Права і свободи за способом здійснення поділяються на:

- а) індивідуальні, колективні, змішані;
- б) фізичні, особисті, гуманітарні;
- в) активні, пасивні;
- г) політичні, культурні, соціальні.

ВАРІАНТ № 6

1. Дайте письмову відповідь на теоретичні питання:

А. Укажіть та охарактеризуйте структуру правових відносин з точки зору права та правової держави.

Б. Укажіть усі стадії правозастосування та схарактеризуйте їх за етапами.

2. Вирішіть тестові завдання

Завдання 1–5 мають по декілька варіантів відповідей. У кожному завданні лише одна правильна відповідь. Оберіть правильну, на вашу думку, відповідь.

1. Природні, основоположні права людини, що походять від природного права, – це:

- а) політичні права і свободи;
- б) громадянські права і свободи;
- в) соціальні права і свободи;
- г) культурні права і свободи.

2. Право на створення політичних партій, свободу демонстрацій – це:

- а) індивідуальні права і свободи;
- б) колективні права і свободи;
- в) змішані права і свободи.

3. До духовних прав і свобод відносять:

- а) право на життя;
- б) право на особисту недоторканість;
- в) право на ім'я;
- г) право на свободу думки.

4. Система загальносоціальних і юридичних засобів та інститутів, що створюють умови, необхідні для реалізації та охорони прав і свобод, – це:

- а) внутрішньодержавні гарантії прав і свобод;
- б) усесвітні гарантії прав і свобод;
- в) регіональні гарантії прав і свобод.

5. Система інститутів та засобів профілактики порушень прав і свобод громадянина, недопущення протиправних дій – це:

- а) гарантії реалізації;
- б) гарантії захисту;
- в) гарантії охорони.

ВАРІАНТ № 7

1. Дайте письмову відповідь на теоретичні питання:

А. Зробіть співвідношення матеріального і процесуального права. Проаналізуйте 2–3 галузі у співвідношенні.

Б. Розкрийте зміст та особливості систематизації нормативно-правових актів.

2. *Вирішіть тестові завдання*

Завдання 1–5 мають по декілька варіантів відповідей. У кожному завданні лише одна правильна відповідь. Оберіть правильну, на вашу думку, відповідь.

1. У яких значеннях уживається термін «демократія»?

- а) як форма держави;
- б) як політичний режим;
- в) як принцип організації та діяльності державних органів і громадських організацій;
- г) як форма державного устрою.
- д) правильно все, що зазначено вище.

2. Політична організація влади народу, за якої забезпечується: рівна участь усіх і кожного в керуванні державними й суспільними справами; виборність основних органів держави й законність у функціонуванні всіх суб'єктів політичної системи суспільства; забезпечення прав і свобод людини й меншості відповідно до міжнародних стандартів – це:

- а) правова держава;
- б) демократія;
- в) політична система.

3. Основні напрями впливу на суспільні відносини, метою яких є підвищення соціально-політичної активності громадян в управлінні суспільством і державою, – це:

- а) функції держави;
- б) функції права;
- в) функції демократії.

4. Формування органів державної влади й органів місцевого самоврядування демократичним шляхом (конкурс, вибори) – це:

- а) регулятивно-компромісна функція демократії;
- б) суспільно-стимулююча функція;
- в) установча функція;
- г) контрольна функція;
- д) охоронна функція.

5. Національні юридичні гарантії за формою закріплення поділяються на:

- а) економічні, соціальні, ідеологічні;
- б) гарантії реалізації, охорони, захисту;
- в) індивідуальні, колективні, змішані;
- г) конституційні, змішані.

ВАРІАНТ № 8

1. Дайте письмову відповідь на теоретичні питання:

А. Укажіть та розкрийте всі публічні і приватні галузі права, указуючи їх предмет та метод правового регулювання.

Б. Схарактеризуйте норму права, розкриваючи її ознаки та особливості в системі права.

2. Вирішіть тестові завдання

Завдання 1–5 мають по декілька варіантів відповідей. У кожному завданні лише одна правильна відповідь. Оберіть правильну, на вашу думку, відповідь.

1. Забезпечення державними органами безпеки, честі й гідності кожної людини, охорони й захисту прав і свобод особи – це:

- а) регулятивно-компромісна функція демократії;
- б) суспільно-стимулююча функція;
- в) установча функція;
- г) контрольна функція;
- д) охоронна функція.

2. Види демократії за сферами громадського життя:

- а) економічна, соціальна, політична, культурно-духовна та ін.;
- б) внутрішня, зовнішня;
- в) моральна, правова.

3. До структурних видів інститутів демократії належать:

- а) сесії парламентів і органів місцевого самоврядування; депутатські фракції, депутатські комісії, народні контролери та ін.;

б) депутатські запити; накази виборців, вибори, громадська думка та ін.;

в) територіальна автономія, національно-територіальна автономія;

г) пряма (безпосередня) і непряма (представницька).

4. До структурно-функціональних видів інститутів демократії належать:

а) сесії парламентів і органів місцевого самоврядування; депутатські фракції, депутатські комісії, народні контролери та ін.;

б) депутатські запити; накази виборців, вибори, громадська думка та ін.;

в) територіальна автономія, національно-територіальна автономія.

5. До функціональних видів інститутів демократії належать:

а) сесії парламентів і органів місцевого самоврядування; депутатські фракції, депутатські комісії, народні контролери та ін.;

б) депутатські запити; накази виборців, вибори, громадська думка та ін.;

в) територіальна автономія, національно-територіальна автономія.

ВАРІАНТ № 9

1. Дайте письмову відповідь на теоретичні питання:

А. Схарактеризуйте вчення про право (сучасні концепції вчень про право).

Б. Укажіть та охарактеризуйте ознаки правового акта та нормативно-правового акта.

2. *Вирішіть тестові завдання*

Завдання 1–5 мають по декілька варіантів відповідей. У кожному завданні лише одна правильна відповідь. Оберіть правильну, на вашу думку, відповідь.

1. Імперативним інститутом демократії є:
 - а) референдум конституційний і законодавчий;
 - б) анкетування;
 - в) вибори;
 - г) накази виборців;
 - д) усенародне обговорення законопроектів;
 - е) мітинги.
2. Консультативним інститутом демократії є:
 - а) референдум конституційний і законодавчий;
 - б) анкетування;
 - в) вибори;
 - г) накази виборців;
 - д) усенародне обговорення законопроектів;
 - е) мітинги.
3. Референдум – це:
 - а) форма демократії;
 - б) інститут демократії;
 - в) вид демократії.
4. Легітимні й легальні елементи політичної системи суспільства, що безпосередньо створюють демократичний режим у державі через втілення в них принципів демократії (наприклад, вибори, референдум), – це:
 - а) форма демократії;
 - б) інститут демократії;
 - в) вид демократії.
5. Предметом референдуму можуть бути питання:
 - а) що мають істотне значення для визначення зовнішньої політики держави (міжнародно-правові питання);
 - б) щодо вдосконалення внутрішньої системи управління (адміністративно-правові);
 - в) щодо податків, амністії.

ВАРІАНТ № 10

1. Дайте письмову відповідь на теоретичні питання:

А. Схарактеризуйте джерела та форми права, роблячи співвідношення останніх.

Б. Розкрийте поняття правового акта та нормативно-правового акта, укажіть їх види, розкриваючи зміст і суть.

2. Вирішіть тестові завдання

Завдання 1–5 мають по декілька варіантів відповідей. У кожному завданні лише одна правильна відповідь. Оберіть правильну, на вашу думку, відповідь.

1. До якої гілки влади належить Президент України?

- а) законодавчої;
- б) виконавчої;
- в) судової;
- г) не входить до жодної;
- д) очолює всі.

2. Якого поняття стосується таке визначення: «Установа, ланка державного апарату, яка бере участь у здійсненні функцій держави й наділена для цього державно-владною компетенцією»?

- а) механізм держави;
- б) політична організація;
- в) орган держави.

3. Як називається принцип організації і діяльності апарату держави, який відбивається у побудові основних інститутів (гілок) державної влади (законодавчої, виконавчої та судової) на підставі чіткого розподілу компетенції з метою запобігання монополізації владних повноважень у руках одного органу?

- а) розподіл влад;
- б) демократичний централізм;
- в) бюрократичний централізм.

4. Який орган має право видавати нормативно-правові акти, що мають найвищу юридичну силу на території України?

- а) уряд України;
- б) Верховна Рада України;
- в) Президент України.

5. Хто визначає основні напрями діяльності уряду України?

- а) Голова уряду України;
- б) Президент України;
- в) Верховна Рада України.

8. ТЕМИ РЕФЕРАТИВ

1. Походження права.
2. Праворозуміння: різні підходи.
3. Дисципліна і демократія.
4. Основні принципи права.
5. Економіка, політика, право: їхній взаємозв'язок і взаємовплив.
6. Функції права: поняття, види.
7. Цивілізаційна цінність права.
8. Співвідношення та взаємозв'язок права і держави.
9. Державна влада в Україні: проблеми взаємодії політики й управління.
10. Конституційний механізм взаємодії законодавчої і судової влади в Україні.
11. Загальнолюдські (загальноцивілізаційні) принципи права.
12. Місцеве самоврядування в механізмі держави.
13. Проблеми визначення та дії принципу верховенства права в Україні.
14. Держава та політичні партії: питання взаємовідносин.
15. Право як інструмент соціальної справедливості.
16. Особливості формування правової культури молоді.
17. Взаємодія різних гілок влади в Україні.
18. Діалектика взаємозв'язку класового і загальносоціального в сутності права.
19. Характеристика основних правових сімей сучасності.
20. Дискусійні питання поняття і структури правової системи.

21. Протиріччя між правом і мораллю та шляхи їх подолання.

22. Проблеми взаємодії правосвідомості і права.

23. Особливості правової культури сучасного українського суспільства.

24. Правовий нігілізм.

25. Дискусійні питання структури норм права.

26. Юридичний прецедент як форма права.

27. Нормативний договір як форма права.

28. Правовий звичай.

29. Консолідація як форма систематизації законодавства.

30. Приватне і публічне право: дискусійні питання їх розмежування.

31. Правовий режим: поняття та види.

32. Правові засоби: поняття, ознаки, види.

33. Механізм правового регулювання.

34. Стимули та обмеження в праві.

35. Співвідношення заохочень і покарань у праві.

36. Право і закон: проблеми їх співвідношення.

37. Види правовідношень.

38. Поняття і структура суб'єктивного права.

39. Поняття і структура юридичного обов'язку.

40. Правовий статус особистості.

41. Єдність прав та обов'язків особистості.

42. Юридичні колізії та способи їх вирішення.

43. Проблеми ефективності права.

44. Проблеми співвідношення законності й доцільності.

45. Дисципліна і демократія.

46. Дискусійні питання юридичної відповідальності.

47. Юридична практика: поняття та види.

48. Юридичний процес: поняття та види.

49. Юридичний склад правопорушення.

50. Злочин і проступок.

51. Юридична відповідальність і державний примус.

52. Обставини, які виключають юридичну відповідальність.

53. Співвідношення держави і права.

54. Держава, право, власність.

55. Держава, право, економіка.

56. Правові акти: поняття, ознаки, види.

57. Тенденції розвитку сучасного українського законодавства.

58. Дотримання та захист прав людини і громадянина – обов'язок держави.

59. Марксистська теорія права.

60. Соціологічна теорія права.

61. Природньо-правова доктрина.

62. Психологічна теорія права.

63. Нормативистська теорія права.

64. Історична школа права.

65. Право, законність, правопорядок: проблеми співвідношення.

66. Пільги в праві: поняття, ознаки, види.

67. Заборони і призупинення в праві.

68. Проблеми принципів права.

69. Загальні вимоги правильного застосування права.

70. Юридичні особи як суб'єкти права.

71. Система українського права й міжнародне право.

72. Проблеми вдосконалювання правотворчої діяльності в Україні.

73. Проблеми кодифікації законодавства.

74. Система нормативних актів в Україні.

75. Законні інтереси особистості.

76. Юридична кваліфікація.

77. Правомірна поведінка: поняття, ознаки, види, стимули.

78. Справедливість як принцип права.

79. Гуманізм як принцип права.

80. Проблеми пробілів та шляхів їх усунення і подолання.
81. Політичний і державно-правовий режими.
82. Право як міра свободи.
83. Засоби (прийоми) тлумачення права.
84. Галузі українського права: проблеми розвитку.
85. Система права.
86. Право і корпоративні норми.
87. Право в системі соціального регулювання.
88. Законодавча техніка.
89. Законотворчий процес в Україні.
90. Система права і законодавства.
91. Юридична техніка.

9. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові акти

1. Конституція України. Конституція Автономної Республіки Крим. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>. Зі змінами, внесеними згідно із Законом № 742-VII від 21.02.2014 р.

2. Коментар до Конституції України / ред. кол. В. Ф. Опришко та ін. Київ, 1999.

3. Акт проголошення незалежності України. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 38.

4. Декларація про державний суверенітет України (16 липня 1990 року). *Відомості Верховної Ради України*. 1990. № 31.

5. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод (Рим, 04 листопада 1950 р.). Київ : Українська правнича фундація, 1997. URL: http://www.irs.in.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=276%3A1&catid=43%3Aeu&Itemid=70&lang=uk.

6. Європейська хартія про місцеве самоврядування. *Віче*. № 6. 1993.

7. Загальна декларація прав людини (ООН, 1948 р.). Права людини. Міжнародні договори України, декларації, документи / упоряд. Ю. К. Качуренко. 2-е вид. Київ, 1992. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_015.

8. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (ООН, 1966 р.). Права людини. Міжнародні договори України, декларації, документи / упоряд. Ю. К. Качуренко. 2-е вид. Київ, 1992. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_042.

9. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (ООН, 1966 р.). Права людини. Міжнародні договори України, декларації, документи / упоряд. Ю. К. Качуренко. 2-е вид. Київ, 1992. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995/043>.

10. Декларація про права осіб, які належать до національних або етнічних релігійних і мовних меншин. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_318.

11. Угода про Співдружність Незалежних Держав. *Голос України*. 1991. 12 грудня.

12. Про Автономну республіку Крим : Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 11. Ст. 69, зі змінами від 03.03.1998 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/95/95-%D0%B2%D1%80>.

13. Про Адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05 липня 2012 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 27, ст. 282, зі змінами, внесеними згідно із Законом № 1702-VII від 14.10.2014 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.

14. Про вибори народних депутатів України : Закон України від 17 листопада 2011 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 10–11, ст. 73, зі змінами, внесеними згідно із Законом № 1006-VIII від 16.02.2016 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4061-17>.

15. Про альтернативну (невійськову) службу : Закон України від 12 грудня 1991 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 35. С. 1395. Ст. 420, зі змінами на 09.12.2012 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1975-12>.

16. Про вищу освіту : Закон України від 01 липня 2014 р. № 1556-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 37–38. Ст. 2004, зі змінами, внесеними відповідно до Закону України № 1415-VIII від 14.06.2016 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

17. Про запобігання корупції : Закон України від 01 липня 2014 р. № 1556-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 49. Ст. 2056, зі змінами, внесеними згідно із Законом № 1022-VIII від 15.03.2016 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.

18. Про всеукраїнський референдум : Закон України від 06 січня 2012 р. № 5475-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 44–45. Ст. 634, зі змінами, внесеними згідно із Законом № 766-VIII від 10.11.2015 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5475-17>.

19. Про громадські об'єднання : Закон України від 22 березня 2012 р. № 4572-VI. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>.

20. Про громадянство України : Закон України від 18 січня 2001 р. № 2235-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 4. Ст. 65, зі змінами, внесеними згідно із Законом № 957-VIII від 28.01.2016 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>.

21. Про державну службу : Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 4. Ст. 43. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3723-12>.

22. Про військовий обов'язок і військову службу : Закон України від 25 березня 1992 р. № 2232-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 27. Ст. 385, зі змінами, внесеними згідно із Законом № 1008-VIII від 18.02.2016 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2232-12>.

23. Про Національне антикорупційне бюро України : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1698-18. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 47. Ст. 2051, зі змінами, внесеними відповідно до Закону України № 901-VIII від 23.12.2015 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1698-18>.

24. Про очищення влади : Закон України від 16 вересня 2014 р. № 1682-VII. *Відомості Верховної Ради України*.

2014. № 44. Ст. 2041, зі змінами, внесеними згідно із Законом № 132-VIII від 27.01.2015 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1682-18>.

25. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1697-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 2–3. Ст. 12, зі змінами, внесеними згідно із Законом № 1355-VIII від 12.05.2016 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>.

26. Про захист персональних даних : Закон України від 01 червня 2010 р. № 2297-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 34. ст. 481, змінами, внесеними згідно із Законом № 675-VIII від 03.09.2015 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>.

27. Про звернення громадян : Закон України від 02 жовтня 1996 р. 393/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 47. Ст. 256, зі змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>.

28. Про інформацію : Закон України від 02 жовтня 1992 р. № 2657-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 48. Ст. 650, зі змінами, внесеними згідно із Законом № 1405-VIII від 02.06.2016 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.

29. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27 лютого 2014 р. № 794-VII. *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 13. Ст. 222, зі змінами, внесеними згідно із Законом № 1005-VIII від 16.02.2016 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2591-17>.

30. Про Конституційний Суд України : Закон України від 13 липня 2017 р. № 2136-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text>.

31. Про Національну поліцію : Закон України від 02 липня 2015 р. № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради*. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

32.Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1997. № 24. Ст. 170, зі змінами, внесеними згідно із Законом № 1405-VIII від 02.06.2016 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>.

33.Про національні меншини в Україні : Закон України від 25 червня 1992 р. № 2494-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 36, зі змінами, внесеними згідно із Законом № 5461-VI від 16.10.2012 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2494-12>.

34.Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : Закон України від 24 січня 1995 р. № 20/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 6, зі змінами, внесеними згідно із Законом № 901-VIII (901-19) від 23.12.2015 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/20/95>.

35.Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю : Закон України від 30 червня 1993 р. № 3341-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993 р. № 35, зі змінами, внесеними згідно із Законами № 901-VIII від 23.12.2015 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3341-12>.

36.Про освіту : Закон України від 23 травня 1991 р. № 1060-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 34. Ст. 451, зі змінами, внесеними згідно із Законом № 940-VIII від 26.01.2016 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.

37.Про політичні партії в Україні : Закон України від 05 квітня 2001 р. № 2365-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 23. Ст.118, зі змінами, внесеними згідно із Законом № 901-VIII (901-19) від 23.12.2015 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2365-14>.

38.Про попередження насильства в сім'ї : Закон України від 15 листопада 2001 р. № 2789-III. *Відомості Верховної*

Ради України. 2002. № 10. Ст. 70, зі змінами, внесеними згідно із Законом № 901-VIII (901–19) від 23.12.2015 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2789-14>.

39. Про вибори Президента України : Закон України від 05.03.1999 р. № 474-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 14. Ст. 81, зі змінами, внесеними згідно із Законом № 901-VIII від 23.12.2015 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/474-14>.

40. Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності : Закон України від 22.06.2012 р. № 5026-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 22. Ст. 216, зі змінами, внесеними згідно із Законом № 835-VIII від 26.11.2015 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5026-17>.

41. Про службу безпеки України : Закон України від 25 березня 1992 р. № 2229-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 27. Ст. 382, зі змінами, внесеними згідно із Законом № 901-VIII (901–19) від 23.12.2015 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2229-12>.

42. Про свободу совісті та релігійні організації : Закон України від 23 квітня 1991 р. № 987-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1991. № 25. Ст. 283, зі змінами, внесеними згідно із Законом № 77-VIII від 28.12.2014 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/987-12>.

43. Про статус народного депутата : Закон України від 17 листопада 1992 р. № 2790-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 3. Ст. 17, зі змінами, внесеними згідно із Законом № 911-VIII від 24.12.2015 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2790-12>.

44. Про судоустрій і статус суддів : Закон України від 07 липня 2010 р. № 2453-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2010. № 41–42, № 43, № 44–45. Ст. 529, зі змінами, внесеними згідно із Законом № 4-пп/2016 від 08.06.2016 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2453-17>.

45. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини : Закон України від 23 грудня 1997 р. № 776/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 20. Ст. 99, зі змінами, внесеними згідно із Законом № 901-VIII від 23.12.2015 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/776/97-%D0%B2%D1%80>.

46. Господарський кодекс України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

47. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-III. *Юридичний вісник України*. 2001. 1–7 грудня. № 48 (336), зі змінами в редакції від 04.08.2016 р. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.

48. Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 р. Коментар основних положень / упоряд. В. А. Клименко. Київ : Літера ЛТД, 2007, зі змінами і доп. в редакції станом на 01.05.2016 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

49. Сімейний кодекс України : науково-практичний коментар / за заг. ред. С. Я. Фурси. Київ : Видавець Фурса С. Я. КНТ, 2008. 1248 с.

50. Цивільний кодекс України від 01 січня 2003 р., зі змінами, внесеними на 11.06.2016 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

51. Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності : Указ Президента України від 10.06.97 р. *Офіційний вісник України*. 1997. № 24. С. 11, зі змінами, внесеними на 23.11.2007 р. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/503/97>.

52. Про затвердження Положення про Міністерство юстиції України : Постанова КМУ від 02.07.2014 р. № 228, зі змінами, внесеними станом на 28.05.2016 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-%D0%BF>.

53. Універсали Української Центральної Ради. Конституційні акти України 1917–1920. Київ, 1992.

54. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. *Урядовий портал / Європейська інтеграція*. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=248387631.

Основна література

1. Актуальні проблеми теорії держави та права. Ч. I. Актуальні проблеми теорії держави : навч. посіб. / С. М. Тимченко та ін. 2-ге вид., стереот. Київ : КНТ, 2008.

2. Андрущакевич Ю. Ефективність правоконкретизації: фактори та шляхи підвищення. *Право України*. 2012. № 1–2.

3. Антошкіна В. К. Ознаки та особливості права, які зумовлюють необхідність тлумачення. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 4. С. 233–239.

4. Атаманова Н. Проблемні питання застосування норм права. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 2. С. 164–169.

5. Бабенко К. Участь парламенту у формуванні уряду: проблеми і перспективи конституційної реформи в Україні. *Юридична Україна*. 2012. № 1.

6. Банах С. В. Поняття та особливості інформації як теоретичної категорії. *Актуальні проблеми правознавства* : зб. наук. праць ЮФ ТНЕУ. Тернопіль, 2019. Вип. 4. С. 226–231.

7. Бакумов О. Проблеми зловживання правами громадян у процесі реалізації форм безпосередньої демократії. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 4.

8. Бамбізов Є. Є. Інформаційна функція Державної фіскальної служби України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Запоріжжя, 2017.

9. Беззубко Б. І. Вдосконалення державних механізмів стратегічного планування соціально-економічного розвитку територій : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. Маріуполь, 2017.

10.Березенко В. В. Правовий режим державного кордону України: конституційно-правові аспекти регулювання та захисту : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2017.

11.Белкін Л. Генеза правового нігілізму в контексті теорій бюрократизму. *Право України*. 2012. № 1–2.

12.Білас І. Право, суспільство, держава: від тоталітаризму до демократії. *Розбудова держави*. 1994. № 3.

13.Боброва Ю. Ю. Гендерна комунікація як чинник модернізації сучасної держави. *Громадянське суспільство як чинник модернізації сучасної держави : матеріали між-нар. наук.-практ. конф., м. Київ, 20 квітня 2021 р. Київ : Київський регіональний центр НАПрН України, 2021. С. 17–21.*

14.Богущька Н. М. Методологічне значення юридичних конструкцій у контексті методу правознавства. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Серія: Юридичні науки*. 2017. Вип. 5.

15.Буга Г. С., Буга В. В. Історичні витоки та сучасність юридичної освіти та науки в Україні. *Правовий часопис Донбасу*. 2018. № 1.

16.Буша Н. Місце правового звичаю серед форм (джерел) права України. *Юридична Україна*. 2011. № 1.

17.Ведерніков Ю. А. Теорія держави і права : навч. посіб. Київ : Знання, 2008.

18.Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. / редкол.: В. Д. Гончаренко (гол.) та ін. Харків : Право, 2016. Т. 1 : Історія держави і права України. 848 с.

19.Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. / редкол.: С. І. Максимов (гол.) та ін. Харків : Право, 2017. Т. 2 : Філософія права. 1128 с.

20.Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. / редкол.: О. В. Петришин (гол.) та ін. Харків : Право, 2017. Т. 3 : Загальна теорія права. 952 с.

21.Вернигора В. В. Поняття, структура та особливості адміністративно-правового статусу військових формувань

України під час особливого періоду. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. № 4.

22. Вільчинська С. Проект методології нового типу (підхід філософської антропології). *Університетська кафедра*. 2018. № 7.

23. Вовк П. Правова держава: вітчизняні наукові підходи до змісту поняття. *Юридичний вісник*. 2020. № 1. С. 19–23.

24. Волинець В. Зв'язок системи функцій держави та її ідеї у державно-правовій теорії І. Ільїна. *Юридична Україна*. 2012. № 5.

25. Волощук О. Проблеми тлумачення теорії розподілу влади у світовій правовій доктрині. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 4.

26. Воронцов В. А. Конституційно-правовий статус Національного банку України. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. Спеціальний випуск. Ч. 1.

27. Габаковська Х. В. Дослідницький підхід як елемент методології у сучасній юриспруденції : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Івано-Франківськ, 2018.

28. Гавінська О. А. Підгалузі права в системі права сучасної України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Міжнар. гуманітар. ун-т. Одеса, 2017.

29. Гаврилишин Б. Д. Залишаюсь українцем. Спогади. Київ : Університетське видання «Пульсари», 2011.

30. Гальченко М. С. Методологічна природа мислення в еволюції пізнавальних дискурсів. Гілея. 2018. Вип. 131.

31. Ганьба Б. Причини існування та засоби подолання правового елітарного нігілізму в умовах у сучасних суспільств перехідного типу. *Юридична Україна*. 2011. № 5.

32. Герилів Д. Ю. Типологія держави: теоретико-правове дослідження : монографія. Львів : ПАІС, 2016.

33. Гиляка О. С. Юридичний документ: поняття, особливості, види : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2017.

34.Голуб О. А. Щодо типів правового регулювання гендерних відносин. *Громадянське суспільство як чинник модернізації сучасної держави* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 20 квітня 2021 р. Київ : Київський регіональний центр НАПрН України, 2021. С. 36–38.

35.Городовенко В. Принцип рівності громадян перед законом і судом. *Вісник Конституційного Суду України*. 2012. № 1.

36.Городовенко В. В. Принцип справедливості судової влади: загальнотеоретичні аспекти. *Адвокат*. 2012. № 2.

37.Грицай І. Ретроспектива та сучасний зміст паритетної демократії: теоретико-правовий аспект. *Верховенство Права*. 2017. № 3. (30).

38.Гришко О. М., Риндюк В. І., Рижук Ю. М. Теорія держави і права : практикум / за заг. ред. д-ра політ. наук, проф. Ф. П. Шульженка ; Держ. вищ. навч. закл. «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». Київ : КНЕУ, 2013. 308 с.

39.Гусарєва С. Д., Тихомирова О. Д. Теорія держави та права : навч. посіб. Київ : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.

40.Давидов Р., Данилюк Ю. Питання теорії конституційних правовідносин. *Право України*. 2006. № 1.

41.Дембіцька С. Л. Профілактика правопорушень як спосіб встановлення та зміцнення правопорядку в суспільстві. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 1. Т. 2.

42.Демічева В. В. Вплив правової культури на стан правопорядку в Україні. *Сучасний правопорядок: національний, інтегративний та міжнародний виміри* : тези доп. Міжнар. наук.-практ. конф. / за заг. ред. Ю. М. Оборотова. Одеса : Фенікс, 2008.

43.Державотворення і правотворення в Україні: досвід, проблеми, перспективи / за ред. Ю. С. Шемшученка : монографія. Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького, 2001.

44. Дзевелюк М. В. Традиції та новації в розвитку функцій сучасної держави : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса, 2017.

45. Дудченко О. Суд як державний орган. *Вісник прокуратури*. 2013. № 4. С. 88–96.

46. Дубняк М. Зміцнення прямої демократії на місцевому рівні шляхом удосконалення правового регулювання інформаційної взаємодії. *Evropský politický and law diskurz*. 2017. Svazek 4., 3. vydání.

47. Дурнов Є. Поняття та види функцій праворозуміння. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 9. С. 154–159.

48. Дученко А. Ю. Свобода слова в Україні: стан, гарантії, перспективи. *Журнал східноєвропейського права*. 2017. № 39.

49. Жаровська І. М., Грень Н. М. Реалізація права людини на справедливий суд. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 5.

50. Жебровська К. А. Правові цінності у взаємодії правових систем : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». Одеса, 2017. 20 с.

51. Завальний А. Етапи нормативного регулювання захисту прав жінки в Україні. *Юридичний журнал*. 2011. № 2.

52. Загальна теорія держави і права : підруч. для студентів вищих навчальних закладів / за ред. проф. М. В. Цвіка, доц. В. Д. Ткаченка, проф. О. В. Петришина. Харків : Право, 2006.

53. Загальна теорія держави і права : навч. посіб. / Р. А. Калюжний та ін. Київ : Вид. Паливода А. В., 2007.

54. Загальна теорія права : підруч. / за заг. ред. М. І. Козюбри. Київ : Ваїте, 2015. 392 с.

55. Загуменна Ю. О., Лазарєв В. В., Сидоренко А. Ю. Відомча нормотворчість в Україні: досвід комплексного аналізу : монографія. Харків : Планета-Прінт, 2021. 228 с.

56.Задорожній Ю. Західна традиція права у контексті формування кодифікованих актів на теренах України. *Право України*. 2006. № 9.

57.Заєць А. Світоглядні основи праворозуміння. *Вісник Акад. прав. наук України*. 1997. № 2.

58.Зайчук О., Оніщенко Н. Середовище права та формування правових систем сучасності. *Право України*. 2003. № 12.

59.Зубчик Ю. Щодо сутності суб'єктивного права. *Юридика України*. 2012. № 2.

60.Зякун А. І., Дегтяр Р. О. Методологічні основи юридичної психології як науки. *Правові горизонти*. 2017. Вип. 6.

61.Іщенко І. Зміни предмета правового регулювання в умовах правової держави і громадського суспільства. *Юридика України*. 2011. № 9.

62.Каращук К. Поняття та проблема кодифікації законодавства України. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 3.

63.Кельман М. С., Котуха О. С., Коваль І. М. Загальна теорія держави і права : підруч. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. М. С. Кельмана. Тернопіль, 2018. 804 с.

64.Кельман М. Теоретико-методологічні підходи до аналізу співвідношення громадянського суспільства та держави. *Право України*. 2010. № 6.

65.Кіріка Д. В. Вплив місцевого самоврядування на демократичну трансформацію державної влади в Україні. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 3.

66.Клименко О. Право як теоретичне поняття. *Підприємництво, господарство і право*. 2010. № 7.

67.Ковальчук С. О. Методологія вчення про речові докази у кримінальному процесі. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права ім. короля Данила Галицького. Серія: Право*. 2017. № 4.

68.Козак Ю. Правові засади легітимації державної влади в Україні. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 2.

69.Козюбра М. Верховенство права і Україна. *Право України*. 2012. № 1–2.

70.Коментар до Конституції України : наук.-популяр. вид. Київ : Інститут законодавства ВРУ, 1996. 377 с.

71.Комлик В. В. Склад правопорушення: теоретичні підходи та практичні виміри : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Вищ. навч. закл. «Ун-т економіки та права «КРОК». Київ, 2017. 18 с.

72.Коробань В. Правозастосовчі аспекти системи права. *Право України*. 2006. № 5.

73.Косілова О. Правозахисні функції громадянського суспільства. *Підприємництво, господарство і право*. 2011. № 10.

74.Косович В. Юридичний техніко-технологічний інструментарій та верховенство права (методологія дослідження). *Вісник Львівського університету. Серія: Юридична*. 2018. Вип. 66.

75.Костенко Л. Право звичаїв. *Юридичний журнал*. 2006. № 8 (50).

76.Костюк О. М. Теоретико-правові засади нормативного тлумачення : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Івано-Франків. ун-т права ім. короля Данила Галицького. Івано-Франківськ, 2017. 16 с.

77.Котюк В. О. Загальна теорія держави і права : навч. посіб. Київ : Атіка, 2005. 591 с.

78.Кочина О. С., Болдирева В. М. Вплив воєнного стану на цивільні правовідносини. *Нове українське право*. 2022. Вип. 2. С. 53–59.

79.Кравець І. Традиційні та новітні господарські системи: окремі проблеми правового регулювання. *Юридична Україна*. 2011. № 9.

80.Кравченко Т. А. Права людини як основний критерій легітимності державної влади. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. № 4.

81.Кравчук В. Правові ознаки юридичної особи. *Підприємництво, господарство і право*. 1999. № 9.

82.Кравчук В. Проблема меж держаної влади в умовах формування громадського суспільства. *Підприємництво, господарство і право*. 2010. № 1.

83.Кравчук В. Громадський контроль судової влади як спосіб відновлення довіри суспільства до судів та суддів. *Актуальні проблеми правознавства*. Вип. 3 (7). 2016. С. 11–16.

84.Кравчук М. В. Взаємовідносини держави і церкви (правовий аспект). *Формування правової держави в Україні: проблеми і перспективи* : зб. тез і доп. всеукр. наук.-практ. конф. Тернопіль : ТЗВО «Терно-граф», 2008.

85.Кравчук М. В. Основні риси державного і військового будівництва України в період Директорії (історико-правове дослідження). *Evropský politický a právní diskurz*. 2018. № 6. С. 88–97.

86.Кравчук М. В. Українська повстанська армія: організаційно-правові засади функціонування. *Проблеми реалізації принципу верховенства права: теоретичні і практичні аспекти* : зб. матер. юридичної науково-практичної Інтернет-конференції «Актуальна юриспруденція». www.LegalAcvity.com.ua, м. Київ, 14 грудня 2012 року. Тези наукових доповідей. Київ, 2012.

87.Кравчук М. В. Українська Центральна Рада – доба державотворення: значимість та уроки. *Правопорядок у державному та суспільному розвитку: національний і міжнародний вимір* : зб. матер. юридичної науково-практичної Інтернет-конференції «Актуальна юриспруденція». www.LegalAcvity.com.ua, м. Київ, 24 лютого 2012 року. Тези наукових доповідей. Київ, 2012.

88.Кравчук М. В., Кравцова Н. Р. Політичні та правові ідеї Рональда Дворкіна – загальноцивілізаційний стандарт правового життя. *Актуальні проблеми правознавства* : зб. наук. праць ЮФ ТНЕУ. Вип. 3. Тернопіль. 2019.

89.Кравчук М. Етапи військового будівництва в період УЦР: історико-правове дослідження. *Держава, право і юридична думка у балтиморському регіоні: історія та сучасність* : матеріали XXVI міжнар. іст.-прав. конф. 27–29 квітня 2012 р., м. Одеса / редкол. С. В. Ківалов (голова), І. Б. Усенко (заступник, Н. М. Крестовська (відп. секр.), В. В. Завальнюк, О. Н. Ярмиш, Л. Г. Матвєєва. Одеса : видавець Букаєв В. В., 2012.

90.Кравчук М. Збройні сили – гарант суверенітету Української держави (організаційно-правовий аналіз військового будівництва України 1917–1920 рр.) *Актуальні проблеми правознавства* : наук. зб. ЮІ ТАНГ. Вип. № 5.

91.Кравчук М. Методологічні та загальнотеоретичні аспекти наукової розвідки правових засад розбудови Збройних сил України. *Право України*. 2006. № 7.

92.Кравчук М. Організаційно-правові основи формування армії України на початку ХХ ст.: загальнотеоретичний аспект. *Підприємництво, господарство і право*. 2006. № 6.

93.Кравчук М. В. Досвід розбудови Армії УНР та його роль у сучасному виховному процесі : матеріали наук.-практ. конф. «Актуальні проблеми історико-правової науки та її роль у правовому та патріотичному вихованні студентів» : зб. матер. наук.-практ. конф., м. Івано-Франківськ, 7–8 листопада 2014 р. Матеріали наук. доп. Івано-Франківськ, 2014. С. 14–24.

94.Кравчук М. В. Інститут президентства в механізмі Української держави. *Інститут Президента в системі державної влади України* : матеріали наукової конференції. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2014. С. 355–359.

95.Кравчук М. В. Методологія в науковій спадщині О. В. Сурілова. *Питання удосконалення методології сучасної юриспруденції* : тези Другої міжнар. наук. конф., присвяч. пам'яті проф. О. В. Сурілова (м. Одеса, 30–31 березня 2012 р.) / за заг. ред. Ю. М. Оборотова. Одеса : Фенікс, 2012.

96. Кравчук М. В. Правова система США : навч. посіб. Київ : Нора-Друк, 2004. 136 с.

97. Кравчук М. В. Проблеми теорії держави і права : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. 2-ге вид., змін. й доп. Київ : «Професіонал», 2004. 400 с.

98. Кравчук М. В. Теорія держави і права. Проблеми теорії держави і права : навч. посіб. Тернопіль : Карт-бланш, 2002. 247 с.

99. Кравчук М. В. Значимість методологічної спадщини О. В. Сурілова в історико-правовому дослідженні розбудови Армії УНР. *Розвиток методології сучасної юриспруденції* : матеріали IV наук. конф. (м. Одеса, 27–28 березня 2015 р.) / відп. ред. Ю. М. Оборотов. Одеса : Фенікс. 2015. С. 12–15.

100. Кравчук М. В. Досвід військового будівництва Української Центральної Ради та сучасне державотворення. *Реформування законодавства України в умовах інтеграції до Європейського Союзу* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (з міжнародною участю) (27 березня 2015 року). Тернопіль : Вектор, 2015. С. 33–39.

101. Кравчук М. В. Збройні Сили – базового інституту держави: витоки державотворення початку ХХ ст. *Україна в умовах реформування правової системи: сучасні реалії та міжнародний досвід* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Тернопіль, Тернопільський національний економічний університет, 8–9 квітня 2016 р.). Тернопіль : Економічна думка, 2016. С. 204–207.

102. Кравчук М. В. Кримська військова операція Армії УНР (квітень 2018 р.) та її значимість для сучасної розбудови України: історико-правовий аспект. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Юридичні науки»*. Випуск № 3. 2018. С. 23–29.

103. Кравчук М. В. Міжнародний чинник у будівництві національної держави та її армії в період УЦР: історико-правовий аспект. *Юридический научный электронный*

журнал Запорозького національного університета. URL: http://www.lsej.org.ua/6_2015/5.pdf. 2015. № 6. С. 20–23 (дата звернення 05 травня 2022 р.).

104. Кравчук М. В. Організаційно-правові засади формування Армії України в період Центральної Ради і Гетьманату: порівняльно-правовий аналіз. *Електронне наукове фахове видання «Порівняльно-аналітичне право» Юридичного факультету ДВНЗ «Ужгородського національного університету»*. 2015. № 5. С. 33–37. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/6961?mode=full>. (дата звернення 05 травня 2022 р.).

105. Кравчук М. В. Особливості державного і військового будівництва на завершальному етапі існування Української Центральної Ради: історико-правовий аспект. *Visegrad journal on human rights*. 2018. № 5. С. 82–85.

106. Кравчук М. В. Правова система США: уроки для України. Порівняльно-правові дослідження. 2007. № 1–2. *Міжнародний семінар з порівняльного права*. URL: [www /lex-line.com.ua](http://www.lex-line.com.ua).

107. Кравчук М. В. Правове регулювання суспільних відносин у військовій сфері. *Правове життя сучасної України* : тези доп. міжнар. наук.-практ. конф. професорсько-викладацького й аспірантського складу / відп. ред. д-р юрид. наук, проф. Ю. М. Оборотов. Одеська національна юридична академія. Одеса : Фенікс, 2009, С. 119–121.

108. Кравчук М. В. Праворозуміння – важлива наукова проблема правового життя України. Актуальні проблеми правознавства : зб. наук. пр. ЮФ ТНЕУ. Вип. 1. Тернопіль, 2016. 19–25.

109. Кравчук М. В. Природа рішень Європейського суду з прав людини. *Проблеми гармонізації національного і міжнародного законодавства: досягнення і перспективи* : зб. матеріалів міжнар. юрид. наук.-практ. конф. «Актуальна юриспруденція». (м. Київ, 19 травня 2015 року). Тези

наукових доповідей. Київ, 2015. С. 23–29 (авт. внесок – 60 %). URL: www.legalactivity.com.ua/.

110. Кравчук М. В. Теорія держави і права (опорні конспекти). Київ : Алерта, 2014. 608 с.

111. Кравчук М. В. Теорія держави і права (опорні конспекти) : навч. посіб. для студ. ЗВО. 3-тє вид., перероб. й доп. Тернопіль : ТзОВ «Терно-граф», 2013. 608 с.

112. Кравчук М. В. Теорія держави і права (опорні конспекти) : навч. посіб. для студ. ЗВО. Тернопіль : ЗУНУ, 2020. 524 с.

113. Кравчук М. В. Уроки державотворення Української Центральної Ради: історико-правовий аспект. *Актуальні проблеми правознавства* : наук. зб. ЮФ ТНЕУ / редкол. М. О. Баймуратов та ін. Тернопіль : Астон, 2012.

114. Кравчук М. В. Християнська релігія – основа сучасного права. *Актуальні проблеми правознавства* : наук. зб. ЮФ ТНЕУ. Тернопіль, 2011. С. 66–75.

115. Кравчук М. В. Філософсько-правова розвідка правового простору. *Реформування інститутів права і держави: теоретичні та практичні підходи* : зб. матеріалів міжнар. юрид. наук.-практ. конф. «Актуальна юриспруденція», м. Київ, 20 квітня 2016 р. Матеріали круглого столу «Філософсько-правова концепція правового простору», м. Тернопіль, 18 березня 2016 р. Тези наукових доповідей. Тернопіль : ТзОВ «Терно-граф», 2016. С. 244–252.

116. Кравчук М. В., Марціясь І. Особливості міжнародних відносин за гетьмана П. Скоропадського. *Актуальні проблеми правознавства* : зб. наук. пр. ЮФ ТНЕУ. Вип. 4. Тернопіль, 2019.

117. Кравчук М. В., Матола В. Ф. Правова політика в сучасній Україні: сутність, особливості формування та реалізації. *Актуальні проблеми правознавства* : зб. наук. праць ЮФ ТНЕУ. Вип. 1. Тернопіль, 2018. С. 29–36.

118. Кравченко Ю. Ф. Свобода як принцип демократичної правової держави : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук :

12.00.01 : «Теорія та історія держави і права: історія політичних і правових учень. Харків, 2003. 37 с.

119. Кратюк В. В. Громадянське суспільство в Україні: політико-правові аспекти розвитку системи демократичної влади : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.13 : «Правові проблеми політичних інститутів та процесів». Одеса, 2001. 21 с.

120. Креативність загальнотеоретичної юриспруденції : монографія / за ред. Ю. М. Оборотова. Одеса : Фенікс, 2015. 488 с.

121. Кресін О. Формування теоретико-методологічних засад порівняльного правознавства у працях Пауля Йоганна Анзельма фон Фейєрбаха. *Право України*. 2012. № 1–2.

122. Кривчик Г. Г. Методологічні принципи як норми етичного і професійного кодексу історика. *Проблеми політичної історії України*. 2018. Вип. 13.

123. Кузенко У. І. Політична функція держави та її реалізація в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Івано-Франківськ, 2018.

124. Кукарцев О. В. Значення методу типологізації в методології порівняльного історико-соціологічного дослідження імперій Ш. Айзенштадта. Гілея. 2018. Вип. 131.

125. Кучеренко Д. С. Правничі поняття і термінологія у методології юридичної науки. *Вісник Запорізького національного університету. Серія: Юридичні науки*. 2017. № 2.

126. Кучук А. М. Феномен правового поліцентризму: загальнотеоретичний і методологічний аспекти : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Івано-Франківськ, 2017.

127. Лазарєв В. В. Юридична природа і ознаки громадянства України. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2016. № 1. С. 68–70.

128. Лазарєв В. В., Жидовцева О. А. Щодо наукової дискусії про юридичну природу зловживання правом. *Право і безпека*. 2021. № 80 (1). С. 151–155.

129. Легеза Ю. О. Забезпечення безпеки використання природних ресурсів в умовах адміністративно-правового режиму антитерористичної операції на території Донецької та Луганської областей України. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2017. № 2.

130. Логачова В. Громадський контроль як елемент громадського суспільства в Україні. *Юридична Україна*. 2012. № 2.

131. Логачова В. Перспективи розвитку громадського контролю за виборами і референдумами в Україні. *Юридична Україна*. 2012. № 3.

132. Луцький І. Християнська мораль як визначальне світоглядне джерело українського права. *Юридична Україна*. 2011. № 5.

133. Лучко М. О. Поняття та сутності децентралізації публічної влади. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. № 3.

134. Магновський І. Й. Особливості референдної демократії в Україні: конституційно-правовий аспект. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2017. № 3.

135. Мазурик С. В. Інформаційно-правове забезпечення діяльності органів прокуратури : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Тернопіль, 2017.

136. Макушев П. В., Хрідочкін А. В. Теорія правозастосування : навч. посіб. Дніпро : Гельветика, 2018.

137. Малишев Б. Природні права людини: загальнотеоретична характеристика. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 2.

138. Манташян М. Політико-правові засади політичної стабільності у нових демократіях. *Evropský politický and law diskurz*. 2017. Svazek 4, 3 vydání.

139. Мануїлова К. В. Традиція децентралізації публічної влади України: від розпізнавання до конструювання : монографія. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2018.

140. Марчук В. М. Теорія держави і права : навч. посіб. Київ. нац. торг.-екон. ун-т. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2012.

141. Мацькевич М. Право на освіту як конституційне культурне право: практика Європейського суду з прав людини. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 3.

142. Межевська Л. В. Правове регулювання відсторонення від роботи осіб, які виконують функції держави : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Кривий Ріг, 2017.

143. Мельник, Н. В. Самоорганізація народу як фактор формування громадянського суспільства в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Івано-Франківський ун-т права ім. короля Данила Галицького. Івано-Франківськ, 2017. 16 с.

144. Мельничук О. Ф. Правові засоби та способи захисту суб'єктивного права на освіту. *Адвокат*. 2011. № 4.

145. Менюк О. Правова культура в умовах розбудови незалежної України: поняття, структура. *Право України*. 2001. № 4.

146. Митровка Я. Поняття принципу поділу державної влади. *Юридична Україна*. № 7. 2007. С. 20–24.

147. Мінченко С. Правова культура як чинник забезпечення прав людини в оперативно-розшуковій діяльності. *Право України*. 2012. № 1–2.

148. Мірошніченко Ю. Теоретичні засади та проблеми конституційно-правового регулювання форм народовладдя в Україні. *Право України*. 2012. № 1–2.

149. Москвич Л. М. Ефективність судової системи: концептуальний аналіз : монографія. Харків : Вид-во «ФІНН», 2011. 384 с.

150. Нелін О. До питання верховенства права і закону в Україні. *Юридична Україна*. 2012. № 3.

151. Нечипорук Ю. М. Інформаційна сфера як об'єкт адміністративної науки. *Порівняльно-аналітичне право*. 2017. № 2.

152. Новиков О. В., Черніков Д. Ю. Політичний режим як характерна ознака суспільства. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 5.

153. Оборотов Ю. М. Традиції та оновлення у правовій сфері: питання теорії (від пізнання до розуміння права) : монографія. Одеса : Юридична література, 2002. 280 с.

154. Овакімян М. Становлення та розвиток місцевого самоврядування в Україні. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2017. № 2.

155. Овчаренко О. М. Проблеми забезпечення права на справедливий суд. URL: https://helsinki.org.ua/problems-zabezpechennya-prava-na-spravedlyvyj-sud-o-ovcharenko/#_ednref8.

156. Омельченко А. Методологічні аспекти наукового дослідження адміністративно-правових засад зовнішньоекономічної діяльності в Україні. *Юридична Україна*. 2011. № 7.

157. Оніщенко Н. До питання про авторитет чинного законодавства (теоретичні засади, практичні передумови, перспективи зміцнення). *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 1.

158. Оніщенко Н. М. Громадянське суспільство: реалії та зміни. *Громадянське суспільство як чинник модернізації сучасної держави* : матеріали міжнар. наук.-практ. конференції (м. Київ, 20 квітня 2021 р.). Київ : Київський регіональний центр НАПрН України, 2021. С. 89–93.

159. Оніщенко Н. Нормотактика як складова державної правової політики. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 4.

160. Остапенко О. Г. Реалізація Україною політичних цілей угоди про асоціацію. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017. № 5.

161. Павлюк Н. В. Організаційно-правовий механізм розвитку публічного управління у контексті децентралізації влади в Україні : автореф. дис. ...канд. наук з держ. упр. Львів, 2018.

162. Падалка Р. О. Верховенство права як основоположний принцип права : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Ін-т законодавства Верховної Ради України. Київ, 2017. 20 с.

163. Патей-Братасюк М., Довгунь Т. Громадянське суспільство: сутність, генеза ідеї, особливості становлення в умовах сучасної України. Тернопіль, 1999. 254 с.

164. Патон Б. Наука готова стати фундаментом для побудови справді незалежної держави. *Голос України*. 04 квіт. 2014 р. № 65 (5815). С. 1–12.

165. Петришин О. Соціально-юридична природа права. *Право України*. 2012. № 12.

166. Піонтковська О. О. Проблематика процесу децентралізації державної влади і розвитку місцевого самоврядування в Україні. *Журнал східноєвропейського права*. 2018. № 46.

167. Плаван О. О. До питання визначення категорії форми державного правління. БМЮЗ. 2010. № 2.

168. Поклонська О. Співвідношення влади й авторитету. *Підприємництво, господарство і право*. 2012. № 12. С. 6–9.

169. Правова система України в умовах сучасних національних та міжнародних тенденцій розбудови державності : монографія / за заг. ред. проф., засл. юриста України Ю. Л. Бошицького ; Київ. ун-т права Нац. акад. наук України. Київ : Кондор, 2012.

170. Правосуддя: філософське та теоретичне осмислення : колективна монографія / А. М. Бернюков, В. С. Бігун, Ю. П. Лобода та ін.; відп. ред. В. С. Бігун. Київ : Вид-во «Реферат», 2009. 316 с.

171. Прокопов Д., Скрипнюк В. Правовий вимір функціонування публічної влади у політичній системі сучасної України. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 1.

172. Пушкіна О. Інститут громадянського суспільства в системі захисту прав і свобод людини. *Юридична Україна*. 2012. № 1.

173. Пушкіна О. Пріоритетні проблеми конституційно-правового регулювання основ конституційного ладу і форм територіального устрою України. *Юридична Україна*. 2012. № 3.

174. Рабінович П. Діалектичний підхід у практиці Європейського суду з прав людини. *Юридична Україна*. 2012. № 5. С. 4–12.

175. Рабінович П. Загальнотеоретичне право державознавства в Україні: здобутки, проблеми, перспективи. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 1. С. 16–27.

176. Рабінович П. Соціально-природна правова система суспільства (спроба загальнотеоретичної характеристики). *Право України*. 2012. № 1–2. С. 64–77.

177. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави : навч. посіб. 10-те вид., доп. Львів : Край, 2008.

178. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави : навч. посіб. Львів : Край, 2017. 224 с.

179. Радзівілл А. Суд присяжних – лакмусовий папірець зміни правової свідомості суспільства чи крок назад? *Юридичний журнал*. 2011. № 3.

180. Ракітянська Л. М. Наукові підходи як теоретико-методологічне підґрунтя педагогічних досліджень. *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія: Педагогічні науки*. 2018. Вип. 163.

181. Рене Давид – видатний фахівець у галузі досліджень правових систем світу. *Право України*. 2012. № 1–2.

182. Риндюк В. І. Проблеми законодавчої техніки в Україні: теорія та практика : монографія. Нац. акад. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. Київ : Юридична думка, 2012.

183. Руднєєва О. Міжнародні стандарти прав людини та принцип верховенства права: до проблеми співвідношення правових явищ. *Юридична Україна*. 2012. № 4.

184. Савченко А. Особливості структури кримінального законодавства України та США (на рівні федерації): порівняльний аналіз. *Право України*. 2006. № 3.

185. Салтовський І. Становлення правової держави та громадянського суспільства в Україні. *Юридичний журнал*. 2012. № 2.

186. Свириденко Г. В. Правомірна поведінка: теоретико-прикладні засади : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. Київ, 2017. 20 с.

187. Селіванов В. Нетотожність права і закону (методологічні аспекти). *Право України*. 2005. № 5.

188. Серебро М. В. Сучасна держава як цінність: загальнотеоретичне дослідження : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». Одеса, 2017. 20 с.

189. Сидоренко М. Й. Теорія держави і права (курс лекцій) : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Ун-т «Україна», 2013.

190. Скакун О. Загальна теорія права і держави: проблематизація та переосмислення метатеорії. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2012. № 4.

191. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : підруч. 3-тє вид. Київ : Алерта, ЦУЛ, 2011.

192. Скакун О. Ф. Теорія держави і права. Енциклопедичний курс : підруч. Харків : Еспада, 2006.

193. Скиба Е. К. Принцип методологічного плюралізму як інструмент дослідження концепту «гендерна ідентичність». *Грані*. 2018. Т. 21. № 1.

194. Скрипнюк О. Правова держава в Україні: теоретична модель і практика реалізації на сучасному етапі. *Право України*. 2010. № 7.

195. Старинський М. Окремі теоретико-методологічні засади конструювання понять (дефініцій) у праві. *Підприємство, господарство і право*. 2011. № 10.

196. Сташків Н. М., Кравчук В. М. Повага до суду як один із принципів правової держави. *Актуальні проблеми правознавства*. Вип. 4 (12). 2017. С. 27–33.

197. Субота С. І. Особливості взаємодії громадянського суспільства та поліції в умовах демократичного режиму. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2021. № 3. С. 41–44.

198. Теорія держави і права : підруч. / О. М. Бандурка, О. М. Головка, О. С. Передерій та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. М. Бандурки ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2018. 416 с.

199. Теорія держави і права в тестових завданнях : навч. посіб. / Л. Р. Наливайко, О. І. Наливайко, Є. В. Касяненко, В. В. Обушко, О. М. Сеньків, О. С. Чепік-Трегубенко ; за заг. ред. Л. Р. Наливайко. 3-тє вид. Дніпропетровськ : Дніпр. держ. ун-т внутр. справ, 2016.

200. Теорія держави і права. Академічний курс : підруч. / О. В. Зайчук, А. П. Заєць, В. С. Журавський та ін. ; за ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 688 с.

201. Теорія держави і права : навч. посіб. для підготов. до держ. іспитів / О. В. Петришин, Д. В. Лук'янов, С. П. Погребняк, В. С. Смородинський, Г. О. Христова ; за заг. ред. О. В. Петришина. 5-те вид., допов. та змін. Харків : Право, 2016.

202. Теорія держави і права : підруч. / кол. авт. ; кер. авт. кол. канд. юрид. наук, проф. Ю. А. Ведерніков. 2-ге вид. перероб. та доп. Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2015.

203. Теорія і практика конституціоналізації національних систем права та законодавства: український досвід : аналіт. доп. / Ю. С. Шемшученко та ін. ; відп. ред. Пархоменко Н. М. ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького Нац. акад. наук України. Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2012.

204. Теорія та практика правозастосування у тестових завданнях : навч. посіб. / Л. Р. Наливайко, Р. З. Голобутовський, Е. В. Звягіна, І. С. Кузьміна, О. І. Наливайко, О. С. Чепік-Трегубенко ; за заг. ред. Л. Р. Наливайко. Київ : Хай-Тек Прес, 2017.

205. Тертишник В. Верховенство права і закону. *Право України*. 2010. № 6.

206. Тетарчук І., Дяків Т. Теорія держави і права : навч. посіб. для підготовки до іспитів. 2019. 184 с.

207. Тімуш І. Синтезоване праворозуміння: комунікативно-філософський аспект. *Юридична Україна*. 2011. № 1.

208. Ткачук А. Роль правосвідомості та правової культури у формуванні правової держави. *Право України*. 2012. № 1–2.

209. Харитонов Є. О. Історія приватного права Європи: Східна традиція. Одеса, 2000.

210. Хорт І. В. Актуальні питання реалізації принципів правової держави в Україні. *Юридичний вісник*. 2010. № 1 (14). С. 27–29.

211. Цесар І. Принцип правової визначеності у діяльності органів державної влади. *Юридична Україна*. 2011. № 1.

212. Цуркан-Сайфуліна Ю. В. Антропологія права і влади як філософсько-правова проблема. *Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2017. Вип. 2.

213. Чорноморденко І. Позанаукова і наукова методологія. Постановка проблеми. *Університетська кафедра*. 2018. № 7. С. 85–92.

214. Чудик Н. О. Реформа судочинства – ключові новації. *Наукові записки. Серія: Право* / ред. кол.: Є. Ю. Соболь, В. Г. Гриценко, О. В. Батанов та ін. Вип. 4. Кропивницький : ТОВ «Полімед-Сервіс», 2018. С. 9–12.

215. Шатіло В. Проблеми співвідношення конституційного механізму державної влади та механізму реалізації її функцій. *Право України*. 2012. № 1–2.

216. Шевченко М. Є. Деякі аспекти методологічного комплексу сучасної методичної науки. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 5: Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2017. Вип. 58.

217. Шмоткін О. В. Філософія права як фундаментальна юридична наука. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2017. № 2.

218. Юридична енциклопедія : у 6 т. / редколег.: Ю. С. Шемшученка (голова редкол.) та ін. Київ : Укр. енцикл., 1998.

Інформаційні ресурси

Тематичні сайти

1. Законодавство та право України. URL: <http://lucl.lucl.kiev.ua/>.

2. Інститут проблем Законодавства України ім. Ярослава Мудрого : тексти законопроектів і коментарів до них, а також інші роботи Інституту за темою відповідності законодавства України світовим нормам, аналітичні матеріали, підготовлені експертами Інституту. URL: <http://www.legality.kiev.ua/>.

3. Каталог українських правових ресурсів: Українське право в Інтернеті: бази законодавства, юридичні газети та журнали, державні органи, проекти з розвитку законодавства, довідники. Підбірка кращих Інтернет-ресурсів з української правової тематики. URL: <http://www.lawukraine.com/>.

Періодичні інтернет-видання

1. Юридическая практика. Еженедельная профессиональная газета. Інтернет-видання. URL: <http://www.yurpractika.com/welcome.php/>.

2. Український юрист. Журнал сучасного правника. Інтернет-видання. URL: <http://www.ukrjurist.com/>.

3. Юридичний вісник України. Загальнонаціональна правова газета. Інтернет-видання. URL: <http://www.yurincom.com/ua/>.

4. Юриспруденція online. Інтернет-видання. URL: <http://www.lawyer.org.ua/>.

Бази законодавства

1. Сервер Верховної Ради України – безплатна база законодавства. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

2. LIGA Online – Усеукраїнська мережа розповсюдження правової інформації. Українське законодавство та правові інформаційні ресурси. URL: <http://www.liga.net/>.

Інтернет-ресурси з окремих питань теорії держави і права

1. Великий енциклопедичний юридичний словник / за ред. акад. НАН України Ю. С. Шемшученка. Київ : ToB «Видавництво «Юридична думка», 2007. 992 с. URL: www.comparativelaw.org.ua.

2. Кравчук М. В. Правова система США: уроки для України. *Міжнародний науковий журнал «Порівняльно-правові дослідження»*. 2007. № 1–2. URL: www.comparativelaw.org.ua.

3. Кравчук М. В. Проблеми теорії держави і права (опорні конспекти). Тернопіль : Економічна думка, 2016. 420 с. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/25430/1/Microsoft%20Word%20-%20%D0%9F%D0%A2%D0%94%D0%9F%D0%92%D0%90%D0%A0%2021_%D0%BB%D1%8E%D0%BA%D1%81_%D0%9F%D0%A0%D0%90%D0%92%D0%9A%D0%90_____.pdf .(дата звернення 05 травня 2022 р.).

4. Кресін О. В. Проблема інституціоналізації порівняльно-правових досліджень у сучасній Україні. *Порівняльне правознавство: сучасний стан і перспективи розвитку* : зб. наук. ст. / за ред. Ю. С. Шемшученка, О. В. Кресіна, 2006. 432 с. URL: / www.comparativelaw.org.ua.

5. Кресін О. В. Формування порівняльного правознавства як навчальної дисципліни в Німеччині (перша третина XIX ст.). *Порівняльне правознавство: сучасний стан і перспективи розвитку* : зб. наук. праць. Одеса, 2013. С. 21–24.

URL: https://www.academia.edu/35751256/Порівняльне_правознавство_сучасний_стан_і_перспективи_розвитку_збірн_наук_праць_Comparative_Jurisprudence_Current_State_and_Prospects_for_Development_Yearbook_2013_Одеса_Фенікс_2013_352_с. (дата звернення 05 травня 2022 р.).

6. Марченко М. Н. Конвергенция романо-германского и англо-саксонского права. Киев–Севастополь : Логос, 2007. 38 с. URL: www.comparativelaw.org.ua.

7. Петрова А. Е. Статуты и прецеденты в системе источников американского права : монография. Иваново : Иван. гос. ун-т, 2007. 212 с. URL: www.comparativelaw.org.ua.

8. Ромашов Р. А. Проблема соотношения «Право» и «Закон» в контексте исторического и юридико-лингвистического анализа. Киев–Симферополь : Логос, 2007. 24 с. URL: www.comparativelaw.org.ua.

9. Саидов А. Х. Современное сравнительное правоведение: методология и новые парадигмы. *Міжнародний науковий журнал «Порівняльно-правові дослідження»*. 2007. № 1–2. URL: www.comparativelaw.org.ua.

[illegible]

Навчальне видання

НАБОКОВА Ольга Геннадіївна

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
до написання й оформлення
контрольних робіт та рефератів
з навчальної дисципліни
«ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА»

Комп'ютерна правка й коректура *О. Г. Костенко*
Комп'ютерне верстання *Ю. С. Семенченко*

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 5,58. Тираж 100 прим. Вид. № 27. Зам. № 1009-43.

Видавець і виготівник Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова

просп. Героїв України, 9, м. Миколаїв, 54007

E-mail : publishing@nuos.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6402 від 19.09.2018 р.